

== Velja po pošti: ==
za celo leto naprej... K 30—
za en mesec... K 2-50
za Nemčijo celoletno... K 34—
za ostalo inozemstvo... K 40—
V Ljubljani na dom:
za celo leto naprej... K 28—
za en mesec... K 2-30
V upravi prejemam mesečno... 2—
Sobotna izdaja:
za celo leto... K 7—
za Nemčijo celoletno... K 0—
za ostalo inozemstvo... K 12—

SLOVENEK

== Inserati: ==
Enostolpna petstvrsta (72 mm široka in 3 mm visoka ali nje prostor)
za enkrat... po 30 v
za dva in večkrat... 25,,
pri večjih naročilih primeren popust po dogovoru.
Poslano:
Enostolpna petstvrsta po 60 v
Izhaja vsak dan izvenredno ne-
dolge in praznike, ob 3. uri pop.
Redna letna priloga vokal red.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rožopisi se ne vračajo; nebrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. —

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 26.511,
bosn.-herz. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 188.

Sliska radi pomanjkanja krmil.

Dunaj, 7. avgusta.

Dne 6. avgusta je bil pri Centrali za krmila posvet vseh avstrijskih kronovin, kako v okoliših priti velikemu pomanjkanju krmil, ki je nastalo vsled letošnje suše. Večina dežel se je proglasila za pasivno, in treba bo izrednih naporov, da se potrebna množina krmil dobavi, tudi če se število živine znatno skrči. Splošno se računa samo s polovico lanskega pridelka.

Dne 7. avgusta pa je bil pod predsedstvom ministra Höferja poseben ožji posvet radi razmer, ki so nastale v južnih deželah, zlasti v Kranjski in Primorski. Navzoči so bili zastopniki najvišjega armadnega poveljstva, vojnega ministrstva, ministrstva za deželno brambo in skupnega prehranjevalnega urada. Naznanile so se vojaške zahteve radi dobave sena in slame, ki odpadejo na Kranjsko, ker je dovoz iz zaledja otežkočen.

Dr. Lampe je podal sliko dejanskega položaja. Lansko leto je Kranjska dala ne le vse, kar ji je bilo po pravičnem ključu odmerjeno, ampak skoro petkrat toliko. Zato se Kranjski deželi ne sme ničesar očitati; nasprotno se mora priznati, da je organizacija na Kranjskem dobro funkcionirala tudi v vojaškem interesu. Nasprotno pa je dr. Lampe s številkami dokazal, da so druge dežele v zaledju s svojimi dajatvami na senu zaostale za dobro tretjino. V tem je iskati vzroka, da je letos že pomlad nastala taka stiska, da je bilo armadno poveljstvo prisiljeno takoj razpisati velike dajatve, ki pa zadenejo zopet v prvi vrsti Kranjsko, kot najbližjo deželo za fronto. Letos je pa položaj znatno drugačen vsled suše, ki je zadela tudi Kranjsko deželo. Dajatev, ki se sedaj nalaga Kranjski, se mora porazdeliti na vso državo. Kar zahteva armada, je vendar samo ena petina vsega pridelka v državi v normalnih letinah. Če se to pravično porazdeli in če se po svoji moči pritegnejo one srečne dežele, ki živijo brez skrbi daleč od bojišča, bi se brez dvoma dobilo dovolj krmil in bi se moglo ožje vojno ozemlje varovati in bi tedaj služilo kot rezerva za slučaj trenutne sile. Ob začetku enajste velike bitke ob Soči je vendar že čas, da se iz vseh dežel monarhije južnopoljske fronte preskrbi s krmili. Če bi se povsod v monarhiji — ne izven Ogrske — tako energično delalo, kakor v ožjem vojnem ozemlju, ne bi bilo toliko pomanjkanja krmil pri nas. Zato predlaga dr. Lampe: 1. Takoj se

naj v vseh deželah zaledja z vso energijo dobavijo potrebne množine sena in slame, ki se naj kar najhitreje odpošljejo, ker armada mora brezpogojno dobiti vse, kar potrebuje. 2. V deželah, ki so s svojimi dajatvami zaostale, naj se rabijo podobne metode, kakor v ožjem vojnem ozemlju, dokler je to potrebno. 3. Nobenega razločka naj ne bo med deželami v ožjem vojnem ozemlju in med deželami v zaledju. 4. Ožje vojno ozemlje naj se po možnosti ohrani za rezervo za slučaj sile in se naj tu iz zaledja osnujejo zaloge. 5. V tem smislu se naj preurede deželne dajatve na Kranjskem.

Po pojasnitvi, ki so jih dali vojaški zastopniki, se je sklenilo priporočiti na merodajnih mestih, da se Kranjski naložene dajatve samo toliko časa vzdržujejo, dokler je to neobhodno potrebno in ne bo dovoz iz zaledja popolnoma pokrtil potrebščine.

Naši slepci.

Vojna je poškodovala mnogo ljudi, nekatere na udih, druge na čutilih, največji siromaki izmed teh pa so gotovo oni fantje, ki so izgubili v vojnem metazu vid!

Spregovorim torej enkrat odkrito besedo o zadevi naših hjunakov, onih revežev, ki so v borbi za domovino največ žrtvovali, onih, ki jih obdaja večna tema.

Presodimo položaj teh nesrečnih ljudi z ozirom na navadno človeško življenje in prišli bomo do prepričanja, da so izgubili nekaj neizmerne, da skoraj vse. In ravno vsled tega, ker jim manjka svetloba dne, ker trpe duševno in telesno, je samoobsebi jasno, da se jih mora spominjati vsak človek, pomagati jim, lajšati jim gorje, ter tako celiti rane, ki so jim bile zadane od tega groznega udarca.

Ampak kako? — V javnosti vidimo, da staro in mlado, revno in premožno v vseh naših deželah na jugu naravnost tekmuje v prostovoljnih darovih zanje, pravega zanimanja pa za to akcijo vendarle ni! Nabira se, toda koplje se ta denar v raznih fondih, ne misleč, da so že sedaj potrebni — med nami. Prosim vas, čislani darovalci, ki ste sedaj ali kdaj prej žrtvovali v to vrhu kak znesek, ali ste se tudi prepričali o tem, za kake namene se porablja oni nabrani denar?

So jugoslovanski slepi vojaki v Gradcu. Vprašamo, kdo jih vzdržuje? Vsi so Jugoslovani in bila bi moralna

dolžnost njih dežela, da se jih podpira! Tako n. pr. je tam mnogo fantov iz osrčja Slovenije, iz Kranjske, pa vendar so le-ti navezani izključno na podporo Štajerske, kar ravno ne daje kranjski deželi lepega izpričevala. Isto velja o vseh ostalih Jugoslovanih. Ali sploh vedo njih sorojaki, da se nahaja v Gradcu toliko gorja? Ali naj edino Štajerska prispeva, ki je vrhu tega kot vemo vsi, mešana dežela? Vprašajmo naše slepe fante in može s Kranjskega, koliko so prejeli že podpor od »zaklada za v vojni oslepele vojake v Ljubljani«, od »zaklada za v vojni oslepele vojake«. Nič! bo odgovor in pa »saj do letos sploh ni noben Slovenec vedel, da živitarimo v Gradcu in povrh še brez podpor z doma in brez zanimanja od strani domačinov.«

Vendar! Javnost je hitela popraviti kar je zamudila v prejšnjem času s tem, da se sedaj omenjenim društvom in deželnemu društvu za slepe na Kranjskem pošiljajo podpore. Deželno društvo za slepe na Kranjskem pa se mora po obstoječih pravilih omejevali izključno le na zbiranje sredstev za ustanovo deželnega zavoda za slepe dežele Kranjske, zato kot tako tu sploh ne pride v poštev. **Naravnost razveseljujoče pa je dejstvo, da je sl. deželni odbor dežele Kranjske hvalevredno izjavil, da je pripravljen na podlagi vsakokratnih prošelj zboljšati materialno stanje naših slepih vojakov. Gotovo je s tem pridobil hvaležnost ne samo prizadetih, ampak celega naroda. Iskrena hvala!**

Lepo je čitati v slovenskih listih o darovih 800 K, 70 K itd. Pa saj ni samo patrijotična dolžnost pobirati, ampak bolj potrebno je pomagati in doma pomagati, pri vsem tem pa ne pozabiti, da mora biti naša skrb najti zvez z ravnateljstvom zavoda Blindeninstitut v Gradcu v svrhu skupnega postopanja v oskrbi kot v izobrazbi! Gospod ravnatelj zavoda je mož vreden spoštovanja. On ni samo ravnatelj, ampak tudi pravi oče vsem ubogim našim vojakom, ki jih je usoda zanesla v Gradec, da dobe tam zopet moralne opore in moči za življenje. Pa ko bi pred štirimi meseci vprašali tega dobrega moža za mnenje o naši skrbi za slepe, odgovoril bi bil tačas še usoden: Nič, nič in zopet nič! Hvala Bogu je danes bolje in to po inicijativi nekaterih privatnih rodoljubov, ki so preko vseh društev stopili v neposredno zvezo z zavodom, z našimi fanti in z njih »mamo«, č. sestro Klaro Vrhunec. Le teh toraj čisto zasebnih darov (in Menagegeld-a) so se veselili

in se vesele do danes naši slepi vojaki, le z njih pomočjo se je posrečila akcija, da se je odpuščilo naše fante domov na počitnice s podporami v denarju. Če ne bi bilo teh, bi naši siromaki, ki se danes že vesele domače hiše, ne imeli v žepu niti vinarja (razven že omenjenega nakazila za hrano) kljub radodarnosti naših ljudij. Kdor tega ne verjame, pa naj se obrne na naslov enega ali drugega teh prizadetih (Križnarjev oče je v Ljubljani), pa bo zvedel resnico. Žalostno je, da se mora o tej zadevi razpravljati javno, pa potrebno je, ker fante in može, ki so žrtvovali najboljše, kar odlikuje človeka po zunanosti — vid — ne smemo zapustiti sedaj in nikoli! Če so društva za to tu, da nabirajo darove v prospeh slepih, je tudi njih dolžnost, da izkažejo, ali so prišli ti denarji tem revežem tudi v roke. Imamo jih doma! Štirje novi so zopet v zavodu. — Gotovo ni bila nikogar darovatelj želja, da bi se v pomoči zanemarljivo domačine! Naši fantje so z večine ubožni, nakažite jim za dobo bivanja na počitnicah mesečne podpore na njih naslove! Počitnice trajajo dva meseca, torej do septembra t. l. S tem da leži denar na kupu v društvenih ali katerisibodi lokalih, se ne doseže za človeški blagor osobito v tem času nič. Čas zahteva tudi tu takojšnjega ravnanja. Denar, ali naj bo v podporo res potrebnih slepcev, ali pa poveže nabiralatelj javnosti, da nočete razumeti pravega človekoljubja, ki je sicer smoter društva. Pomagajte tem ubogim v duševnem in materijelnem oziru ali pa prepusite to delo sposobnejšim rokam!

Naslovi vseh prizadetih slovenskih junakov-slepcev so tu:

Bergant Tomaž, Stara Loka, pošta Škofja Loka. Imovit kmetovalec. Bogolin Franc. Naslov neznan, naj se oglasi.

Filipič Franc, Zirovski vrh, p. Gorinja vas nad Škofjo Loko. Jamnik Peter, Puštal, Škofja Loka. Korošec Franc, Borovnica pri Ljubljani.

Križnar Pavel, Na Mivki št. 6, Ljubljana.

Medle Franc, Stara Vas-Dolnja, št. Jernej, Dol.

Plesko Anton, Kozarje št. 12, pošta Dobrava nad Ljubljano.

Debeve Ignacij, Stara Vrhnika-Vrhnika.

Urbanč Ivan, Drnovo-Leskovce, Krško. Je že superarb.

Po posredovanju ravn. zavoda je dobil 2000 K podpore od takozvanega Blindenfonda na Dunaju.

LISTEK.

Eugen Maceluch:

Ševčenko — pesnik prostosti Ukrajine.

»Za davnih dni — so v Ukrajini
topovi grmeli;
za davnih dni — Zaporožci
vladali umeli!
Vladali so, dobivali
Slavo in svobodo.
Minulo je, ostale so
Gomile na poljih«

(Ivan Pitkova.)

Da, slavna je bila nekdanja Ukrajina, mogočna, silna; toda imela je vedno sovražnike, kateri so jo teptali in iskali njeno smrt. S trnjevim vencem stoji zaplakana med svojimi slovanskimi sestrami. Na vsakem potu sta jo ovirali hudi sestrji, ji vzeli prostost, svobodo vladanja. Toda, tudi v literaturi ni manjkalo pogubnih korakov, posebno od strani Rusije, kateri se kažejo v usodi našega mučenika — pesnika Ševčenka.

Predno kaj govorim o njegovem pomenu, omenim nekoliko njegovo življenje.

Taras Ševčenko se je rodil 1814. v kijevski guberniji kot sin ubogega tlačana. Mladostna leta je živel pri star-

ših. Kot dvanajstletni deček je ostal sirota in od tedaj se začne njegovo gorje, katero ga ni zapustilo do groba. Ob suhem kruhu je pasel ovce za vasjo in gledal tužno na visoke gomile, v katerih so počivala kozaška trupla, slava Ukrajine. Kmalu nato je obiskal šolo »djaka« (t. j. cerkvenega pevca). Toda ta šola ni bila dosti vredna, učitelj je bil pijanec in ni mogel zadovoljiti željam mladega pesnika, vrhutega je nedolžnega otroka večkrat pretepel. Ševčenko je zapustil to nesrečno šolo in se vrnil v svojo vas. Nato je začutil veliko veselje in poklic do slikarstva. Hodil je do slikarjev in jih prosil, da bi ga vzeli v pouk. Toda brez dovoljenja njegovega gospoda ga niso hoteli sprejeti. Zato se je odpravil k svojemu gospodu Engelhardt in ga prosil dovoljenja. In mladi deček mu je dopadel vsled svoje vesele narave in vzel ga je v svojo službo za strežaja.

Ze tukaj se je začel skrivaj učiti slikarstva. Njegov gospod je spoznal Ševčenkovo talent in ga je izročil v pouk slikarju Širjajevu v Petrogradu, kjer se je Ševčenko spoznal z rojaki Sošenkom, pesnikom Grebinkom, ruskim pesnikom Žukovskim in slavnim ruskim slikarjem Brjulovom. Po njihovem prizadevanju je bil odkupljen Ševčenko za vsoto 10.000 rubljev l. 1838.

Sedaj šele je mogel Ševčenko obiskovati slikarsko akademijo. V istem času je razmišljal o nesrečni usodi svoje matere Ukrajine in je začel pesnikovati. Leta 1840. je izšla prva zbirka njegovih pesmi pod naslovom »Kobzar« (Goslar). Nekateri ruski kritiki so takoj nastopili proti ukrajinskemu jeziku njegovih pesmi in proti pesniku samemu. Toda spoznali so njegov talent in ga skusili pridobiti, da bi pisal rusko in ne za prosto ljudstvo, ampak za izobražence, kakor je bila tedaj naveda, da je nastopalo samo plemstvo; kajti po njihovem mnenju je bil kmet le brezčutna živina. Toda Ševčenko ni uvaževal njihovih nasvetov, temveč je opeval to, kar mu je narekovalo srce: slavo Ukrajine, kazaške čase, njih borbe, njih gomile.

Leta 1844. je dokončal Ševčenko slikarsko akademijo, dobil zlato svetinjo in naslov svobodnega umetnika. Nato se je podal v Ukrajino. Tukaj se je seznanil s knezom Repninom in kneginjo Barbaro. V Kijevu se je spoznal Ševčenko z ukrajinskim zgodovinarjem Kostomarovim, Kulišem i. dr. S temi je potoval po Ukrajini in risal stare pokrajine za album »Živopisna Ukrajina«.

Leta 1846. je ustanovil Kostomarov, profesor kijevskega vseučilišča, taino poli-

tično društvo »sv. Cirila in Metoda«. Cilj tega društva je bil sledeči: 1. Slovanski narodi naj se rešijo izpod jarma tujih narodov; 2. slovanski narodi naj bi se organizirali v samostojne politične celote, ki naj bi bile federativno zvezane med seboj; 3. odpravi naj se vsaka nesvoboda in prednost kast; 4. uprava, zakonodajstvo in prosveta Slovanov se imajo osnovati na podlagi krščanstva; 5. svoboda veroizpovedanj; 6. predavanje vseh jezikov in literatur slovanskih v naučnih zavodih vseh slovanskih narodov. Da je bil Ševčenko preinjen teh idej, vidimo v njegovi pesmi, katero je posvetil Šafarjiku, preroditelju slovanske misli.

»In objel se brat je z bratom
in si obljubil
Slovo tihe so ljubavi
na veke in veke.
In potekle v eno morje,
so slovanske reke.«

Toda ni mu bilo usojeno živeti dolgo na ljubi Ukrajini. Vlada je odkrila to društvo in aretirala njegove člane. Ševčenka je zadela najtežja usoda. Poslali so ga kot vojaka-prostaka v Orenburg, kjer mu je bilo zabranjeno risati in pisati. Od tod so ga prepeljali v orsko trdnjavo.

Najhujša bol za pesnika je bila, da ni mogel izliti čuvstev, ki so mu trgala dušo. Kakor pesnik sam pravi, ni močel oreži-

Mahne Anton, Erjavče-Obšov, odlikovan z zlato, je doma. Sicer premožen.

Rančič Josip, Stabljevac-Fianona, Istra.

Ratoša Anton, Hliban-Marezige, Istra.

Furlan Janez, Bruna, Gradiška.

Runko Peter, Gradinje, Cerovigilo, Istra.

Soštar Franc, Slatina št. 31, Rečica ob Paki.

Zilavec Filip, Kapela, Radenci.

Bergant, Križnar, Rančič ostanejo na domovih, drugi se vrnejo s 1. sept. zopet v Gradec nazaj v zavod.

Pa ne samo gmotno, kot sem že omenil, tudi duševno moramo podpreti naše fante v zavodu Blindeninstitut. Brez dvoma se bo število teh tekom časa, ko biva v domačiji pomnožilo in bodo vračajoči se naši fantje pozdravili nove sotrpine, nove tovariše! Štirje so že ravnokar bili navedeni in vojska traja naprej. Bog čuvaj naše fante!

Č. sestra Klara mi piše: »Prosim dajte no misliti, kako bi mi pridobili nekaj pisateljic za pisavo s pikami! Ali ni v Gradcu več slovenskih dam? Da bi iz Ljubljane sem hodile, vsekakor ne kaže! Ne morem, pa ne morem priti do pravega. In nekaj iz slovenskega slovstva moramo skovati za te ljudi.«

Slovenske dijakinje, ki študirajo v Gradcu, in slovenske dame živče v prestolici zelene Štajerske, ali ne bi morda ve hotele prevzeti mal del te ljudomile naloge na svoje rame? Nemci imajo že sijajno rešeno to zadevo in vedno z nova se piše njihovim ljudem na domovih boljših rodbin, nove povesti, pesmi itd. S tem, da bi se pomagalo č. sestri Klari, ki ne more pri vsem ogromnem delu in trudu z novinci in dosedanjimi gojenci zmagovati še tega velikoristnega napisovanja, bi storile veličastno, ljubezni polno delo, ter bi si zagotovile hvalečnice vseh src naših ubogih! Zato č. gđ. dijakinje, č. gospe soproge graških Slovencev prosimo, lepo prosimo, zglasite se zategadelj pri č. sestri Klari Vrhunčevi v zavodu. Ona bi Vas radevolje priučila in teku par tednov tej pisavi in slovenski fantje bi imeli čtivo, ker začetek bi bil storjen in oni, ki bi hoteli začeti, bi gotovo to započeto delo s požrtvovalnostjo nadaljevali do popolnosti.

Slovensko slovstvo bi se napravilo v tem hipu dostopno našim slepim fantom, otrokom, deklicam in dečkom. Razvedrilo bi bilo tu in kaj je več vredno slepcu kot to? Odprlo bi se novo polje hvalečnosti trpeče duše pozabljenih teme, pa to hvaležnost bi spremljal Bog s stoterim blagoslovom.

Javnost bodi prepričana, da je skrajni čas za pomoč! Napravimo enkrat konec tej duševni in telesni bedi slepih otrok, slepih naših vojakov. Napravimo jim dom doma! Potikati se morajo sedaj naši slepi po tujini, otroci se ne vzgajajo po naši besedi. Pomagajmo! Mi moramo preskrbeti našim otrokom našim možem v našem krogu vse ono kar jim bo lajšalo njih bedo, vse ono kar jih more rešiti duševnega pogina. Vsled tega rojaki podpirajte jih sedaj v tujini, uvažujte pa tudi v sredstvih, da jih kolikor mogoče hitro dobimo domov, da se v našem krogu

razvesele življenja. Uvaževati pa mora vsakdo tudi to, da ne bo mogoče obdržati vse vojske slepcev v zavodih. Hoteli bodo stopiti nazaj v sredo naših ljudi s pravico do življenja in dela. Zdrava je ta misel in ne sme se je zametavati! Tudi slepih pritiš pravica, polna pravica udeleževati se po moči in potrebi vsakdanjega zvestega posla, ki si ga bodo izbrali. Zunaj zidovja v prosti naravi naj postanejo in ostanejo ti siromaki naša skrb! Preskrbimo jim trafiki! Preskrbimo jim, kar potrebujejo, da si ustvarijo, ko zapuste zavod v Gradcu, primerno eksistenco.

Obenem pa opozarjamo naše jugoslovansko zastopstvo na Dunaju, da posreduje:

1. da se rojakom sosednih dežel izposluje pri dotičnih deželnih oblastih (oz. obstoječih društvih) podpor!

2. Da se store koraki v pomoč rodbinam, ki so postavljene vsled nezgode očetov in staršev vzdržujočih sinov, v bedo.

3. Da se preskrbi slepim junakom gotovo zasluženi odlikovanj in s tem zvezane drž. podpore!

4. Da se ob tej priliki v znak hvaležnosti za ljubeznjivo botrstvo do naših fantov č. sestri Klari Vrhunec preskrbi odlikovanje, ki ga po vsej pravici zasluži!

5. Da se g. ravnatelj zavoda Blindeninstitut istotako izrazi zahvala in priznanje potom »Rdečega križa« dežele Kranjske ter se tudi njega odlikuje.

Ob zaključku priobčuje pisec članka neko mu došlo pismo č. sestri Klari Vrhunčeve.

Ratoša Anton je iz ruskega ujetništva izmenjan invalid. Oče njegov je na eno oko slep, na drugo vidi zelo slabo. Mož ima dva otroka, posestvo je majhno, letina tam zelo slaba. Skrbni za sestro, ki je pohabljen in za delo nezmožna.

Debevc Ignacij. Služil je 6 let cesarja, 3 leta na fronti, je tit. desentnik, odlikovan z bronasto svetinjo. Ima še pet bratov, štirje so na fronti, eden je kot invalid. Oče bolan. 14letni brat vsled prenapornega dela težko bolan v bolnici. Od 11 otrok je 10 nepreskrbljenih. Mož je slep, težko ranjen na roki, ter nosi rano še vedno odprto. Je še v zavodu. Avgusta t. l. gre na dopust.

Runko Peter, 47 let star, vidi na eno oko, a le prav malo. Mati še živi 80 let stara. Revščina torej popolna.

Zilavec Filip. Oče viničar, tudi tu revščina doma.

Furlan J. Zmožen je le laškega jezika. Oddal se bo v Solnograd. Tam so samo laškega jezika zmožni invalidi v oskrbi. Ali vedo njih rojaki zanje. Dvomim! Da bi vojaki le vsak svoj dom dosegli in trafiko, pa bi bilo dobro oskrbljeno zanje. Naši ljudje so napačne mnenja, če mislijo, da bodo vojake osrečili z zavodom za slepe vojske! Po zavodih ti fantje ne bodo srečni! Jaz opažam konstantno, da si vsak izmed njih tako želi priti do neodvisnosti, pa bodisi v kajži s slamnato streho. Skoro vsi tudi žele postati sami svoji gospodarji ob strani dobre gospodinje! Vsega tega pa naši ljudje ne vedo.

Kaj bo s pisavo za slepe? Od avgusta meseca bi bila pripravljena na te-

den trajajočem tečaju to pisavo za slepe poučevati če bi se kdo prijavil.

Ljudje usmiljenega srca na plan. Prinesite pomoč. Presodite razmere sami in se po tem ravnajte!

Velimir.

Mažarska pravičnost in demokracizem.

Tudi Mažari radi govorijo o demokracizaciji Ogrske. Kako si predstavljajo to demokracizacijo in pravičnost, nam pričajo dogodki v ogrskem državnem zboru in mažarska publicistika.

Pristaš neodvisne stranke in sedanje vlade baron Viktor Taraczai je izdal knjigo, v kateri razpravlja, kako si predstavljajo Mažari bodočnost Ogrske. Taraczai hoče močno in neodvisno mažarsko državo s čistim mažarskim čustvovanjem, mažarsko govorico in mažarskim mišljenjem. Avtor piše:

V tej svetovni vojni so proizvajali potomci Arpada čuda. Zato je treba temu narodu zagotoviti skupnost in vse ukreniti, da se mažarsko plemo pomladi. Mažari so dali Habsburžanom »Ostmarko« s tem, da je kralj Bela vbil v bitki zanjega Babenberžana, dalje, da je mažarski kralj Ladislav Kumanski porazil češkega kralja Otokarja in z njim Čehe. Kralj Zigmund je imenoval pradedo Hohenzollernce za braniborskega kneza in tako dal podlago sedanji nemški cesarski rodbini. Zato je treba potomcem Arpada, ki proizvajajo čuda na bojiščih, ki branijo obstoj cele centralne Evrope, ki so darovali prestole vladajočim rodbinam, omogočiti ekspanzivno silo tem bolj radi tega, ker ni ta svetovna vojna poslednja, ampak le pričetek novih strašnih svetovnih vojn. Korist osrednje Evrope zahteva, da bi bil mažarski narod složen, da bi se mažarsko plemo okrepilo in asimiliralo vse nemažarske dele tujih plemen na Ogrskem.

Mažar si mora s posebnim zakonom zagotoviti pravico, da bo smel edino on pridobivati in kupovati na Ogrskem posestva in da bo edino on se smel na nepremičnine vknjižiti. Država naj kolonizuje in parceluje zemljo v smislu potreb mažarskega plemena. Uresniči naj se načrt Gustava Beksicza: latifundije v mažarskih pokrajinah naj se parcelirajo, a zato naj se vstvarijo latifundije v slovaških, rumunskih in drugih komitatih. V obrambo mažarskega življa naj se ustanovijo kmečki fidejkomisi (homstead) z dednim pravom prvorojenca. Izseljevanje v Ameriko je treba na vsak način preprečiti. Denarni zavodi smejo služiti samo mažarskim ciljem. Slovaške in rumunske banke naj se postavijo pod nadzorstvo države. V tem smislu naj se preuredi nedavno otvorena »centrala ogrskih denarnih zavodov«

Pisatelj obžaluje, da niso Mažari mažarizirali narode že pred letom 1848. Razpisuje se obširno o kulturni in gospodarski prožnosti židovskega življa, o njihovi veliki bodočnosti na Ogrskem. Zahteva, da bi bila volilna pravica odvisna od znanja mažarskega jezika. Dalje naj se Dalmacija, Bosna in Hercegovina priklapijo Ogrski. V vseh teh

novih deželah bi morali voditi Mažari kot drugod mažarsko narodno politiko. Le na ta način bi se uresničile besede Szecheny-ja: »Magyarország nem volt, hanem lesz — mažarske države ni bilo, toda bo bila!

Podobno izvaja v posebni publikaciji urednik Nikolaj Segedy. Razpravlja o mažarski politiki po vojni, o volilni reformi, o narodnostnem vprašanju, o socialni in agrarni reformi na način, ki ni dostopen razumu in mišljenju človeka z evropsko kulturo. Segedy piše:

Če bi se slavni ogrski kralj Ludovik Veliki in za njim Gabrijel Betlen in Jurij Rakoczi samo malo brigali za narodno vprašanje in če bi Betlen in Rakoczi Rumune pokalvinili, bi ne bilo danes rumunskega vprašanja. Velika ovira so bili vladarji in stanovi. Se le tedaj so se streznili, ko so napeli na Dunaju ostrejšje strune germanizacije in politike tujih sfer. Od Jožefa II. do leta 1848. in dalje od leta 1867. se trudi ena vlada za drugo in vsa mažarska javnost, da bi mažarizirala vse nemažarske narode na Ogrskem. Toda brez vsakega uspeha. Napravili smo mučenike, ki so krepili narode. Pod Kolomanom Széloom so postali nemažarski narodi močnejši. Mnogo odvetnikov, duhovnikov, bankirjev itd. je sedaj gospodarsko interesirano pri gospodarskem glibanju, in te so krepko podprli Scotus Viator in drugi. Najbolje bi se dalo rešiti narodno vprašanje z gospodarskimi sredstvi v smislu globoko-zasnovanih načrtov Hegedüsa. Mažari potrebujejo mažarske države in zato mora imeti državna roka svoje prste povsod: v slovaški cerkvi, šoli, banki, društvih in občini. Država mora vzgajati, voditi in ne sme se zadovoljiti samo z znanjem mažarsčine, ampak mora tudi zahtevati mažarsko čustvovanje in mišljenje. Vzgojo mladine mora dobiti v roke izključno država. O tem ne sme biti niti govora, da bi nemažarski narodi dobili kake pravice v smislu federalističnih zahtev. To bi bila veleizdaja v najtežji obliki.

V knjigi mažarskih imen se zavzema bivši poslanec Lengyel za to, da bi se vsa imena na Ogrskem mažarizirala.

Tako in podobno mažarska publicistika! Govoriti o pravičnosti in demokracizmu na Ogrskem — pomeni pisati satiro.

Notranja politika.

Načelnik Jugoslovanskega kluba pri ministrskem predsedniku.

Dunaj, 8. avgusta. Načelnik Jugoslovanskega kluba dr. Korošec se je oglašil danes pri ministrskem predsedniku. Predstavil mu je bivša člana predsedništva bosenskega sabora dr. Sunarića in dr. Dimovića. Ministrski predsednik se je dal od bosenskih zastopnikov informirati o političnem in gospodarskem položaju v Bosni in Hercegovini in se je razgovarjal o željah in zahtevah Bosancev. Nato sta zastopnika Bosancev odšla in dr. Korošec je sporočil ministrskemu predsedniku sklepe Jugoslovanskega kluba. Ministrski predsednik je vzel izjavo v vednost in je izjavil, da se je po nedeljskih sklepih Poljskega kola položaj znatno spremenil.

veti minute, da ne bi izlival čuvstev prepolnega srca. Zato se je skrival v visoko travo in ondi pisal pesmi. Da bi pa svoje pesmi skrili pred stražniki, jih je skrival v golenice škornja. Časih je plakal kot otrok:

»Zopet me na stare dni
zadene z verzi se skrivati
krasiti knjižice in peti
in v travi skritemu plakati,
teško plakati.«
(Kozackovskemu.)

Kako srečen je bil pesnik, ako se je mogel za nekaj časa odtegniti ječi!

In boleče in pobito
srce zatrepče
kakor ribica nad vodo.

To trpljenje, hrepenenje, ta obup, kar je vse trgalo bolno srce pesnikovo, se kaže v pesmi, katero je posvetil Kozackovskemu:

In molim, naj bi se zdanilo —
kot svobode želim si dne.
Obmolke črček, dan znane
pa prosim, naj bi se zmrčilo...
A tu in tam se mi dogaja,
da tudi solz mi nedostaja,
da smrti prosil bi Boga...
toda Ukrajina ta,
Dniper kruto — bregoviti
in ti, družje — brate,
ne pustite mi Boga,
smrti poprositi...

Edina tolažba v onem času so bila za Ševčenka pisma od kneginje Barbare Reppine. Ona so bila kakor rosa

na cvete, od solnčnih žarkov izsušene.

Nič manjše hrepenenje se mu ni vzbujalo po domovini:

In se spomnim Ukrajine
in — solze otiram.

Solzan se je oziral pesnik po cele noči proti ukrajinski strani, želeč si: »vsaj eno uro na Ukrajini!« preživeti in pogledati na to nesrečno mater.

Pri tem je bila njegova tolažba sveti Evangelij: »Vsak dan in vsako uro čitam«, pravi pesnik, kajti strašna brezupnost se ga je polastila in le krščanska vera jo je mogla pogasiti. Zato je prosil kneginjo Barbaro, naj bi mu poslala »Hodi za Kristusom« od Tomaža Kempčana. Toda dobil je ni, ker se je knjiga na dolgi poti izgubila.

Leta 1857. je Ševčenko po desetletnem pregnanstvu vsled prizadevanj kneginje Reppin, grofa Tolstoja dobil prostost. V vseh mestih, skozi katera je prihajal Ševčenko, so ga radovoljno sprejemali Ukrajinci in Rusi in ga vsi častili kot apostola pravice in kot mučenika prostosti. V Petrogradu se je sešel Ševčenko s svojimi dragimi prijatelji, svojo pokroviteljico kneginjo Reppin, grofom Tolstojem, ki je bil podpredsednik akademije umetnosti. Tu se je tudi spoznal s Turgenjevom, ki je Ševčenka zelo cenil, ter sklenil naučiti se ukrajinskega jezika.

Ko je dobil Ševčenko prostost, ni pozabil svojih sorodnikov in s pomočjo prijateljev jih je odkupil iz tlačanstva.

Nekaj časa je živel pesnik na Ukrajini in je bil zopet aretiran od ruskih uradnikov, kateri so skušali doseči na ta način zasluge. Toda kijevski gubernator ga je izpustil in mu je nasvetoval, naj se poda v Petrograd, češ da bo imel ondi več prostosti.

Ševčenko ga je ubogal in je odpotoval v Petrograd. Toda tu ni dolgo živel. Nduha, katera se ga je prijel v pregnanstvu, je povzročila pesnikovo smrt daleč od ljube Ukrajine na temnem severu 1861. Njegovi prijatelji so, spolnujoč njegovo oporoko, njegovo truplo prepeljali na Ukrajino nad širni Dniper. In še danes se vidi na širnih stepah visoka gomila, h kateri romajo leto za letom tisoči Ukrajincev, da se navdušijo za ljubezen do svoje tlačene matere.

Pomen Ševčenka.

Ševčenko je eden izmed največjih pesnikov slovanskih narodov. V čem leži njegov pomen? V tem, da se nobeden izmed pesnikov ni mogel tako poglobiti v narodno dušo, kakor Ševčenko. Vglobil se je v narodno pesem, on je pesnik ukrajinskih duš, on je glas naroda, vzor trpljenja, ciljev in želja cele Ukrajine. Iz njegovih pesmi izvira brezmejna ljubezen do svojega zatiranega naroda, uklenjenega v fizične in moralne verige.

Slavni velikoruski kritik Pepin povzdiguje Ševčenka čez vse slovanske pesnike.

Prve pesmi Ševčenkove so nastale

pod vplivom romantike. Ševčenko opeva ukrajinsko prirodo, te tajinstvene, brezmejne stepe, ki so bile priče tako bujnega življenja Ukrajine. Popisuje junaška dela kozakov za prostost Ukrajine. Sploh, on živi s preteklostjo, kakor so ljubili romantiki.

Nekdaj bilo je prijetno
žiti na Ukrajini
Spomnimo se! Morda srce
malo odpočine!
(Ivan Pitkova.)

V tem času so nastale njegove pesmi: »Ivan Pitkova«, »Tarasova noč«, »Do Osnovjanenka«, »Hamalija« itd. Potem obrne Ševčenko svojo pozornost v realno življenje. In pod vplivom realizma spiše pesmi: »Katarina«, »Služabnica« in nam čuvstveno predločuje usodo nesrečnih deklic, ki so vsled hudobnih ljudi oropane družinske sreče in materinskega veselja.

Pozneje je postal pozoren na politično življenje. In kaj je zapazil na mestu bogate Ukrajine, na mestu slavnih, prostih kozakov? Visoke gomile sredi step, priče preteklosti in na mestu prostih kozakov tlačeno ljudstvo.

Tako je izgledala ukrajinska vas v onem času:

Kar strah in groza
prelepega me sela je;
črneje od črne zemlje
ljudje blodijo: posahnili
zeleni vrsti so, poginile
so bele hiše, se zrušile
in z bičjem ribniki se vkrlili;

Poljaki pri ministrskem predsedniku.

Dunaj, 8. avgusta. Poslujoči predsednik Poljskega kola dr. Glombinski je imel danes opoldne obširen razgovor z ministrskim predsednikom dr. pl. Seidlerjem.

Delavski nemiri v Prahi.

Praha, 8. avgusta. Promet električne železnice je od prevčerašnjega dne dalje zaradi tehničnih težav ustavljen. Med praškim delavstvom grozijo izbruhniti resni nemiri. Vsi obrati v Prahi so ustavili delo. Glavno težišče polaga praško delavstvo na zahtevo izboljšanja preskrbe z živil. Zaupniki praškega delavstva so povabili zastopnike vseh čeških strank, naj sodelujejo pri akciji praškega delavstva. V glavnem stavi delavstvo tri zahteve: 1. Boj proti izvozu živil iz Češke. 2. Boljša preskrba delavstva na Češkem z živil. 3. Sklep miru. — Deputacija praškega delavstva se je oglasila včeraj pri namestniku. Razgovor je trajal dolgo. Prihodnje dni pojde posebna deputacija praškega delavstva na Dunaj k ministru za prehrano.

Nemške stranke.

Med nemškimi krščanskimi socialci in med nemškimi nacionalci se je razmerje zaradi taktike nemških krščanskih socialcev nasproti kabinetu dr. pl. Seidlerja precej ohladilo. Danes ima nemška nacionalna zveza sejo predsedstva. Sklical jo je brzojavno Dobernig. Predmet posvetovanj bo vprašanje prejembe ustave v okvirju kronovin.

Uradniško ministrstvo.

Dunaj, 8. avgusta. V parlamentarnih krogih sidi, da bo imenovano definitivno uradniško ministrstvo pod predstvom ministrskega predsednika dr. pl. Seidlerja že koncem tega tedna ali pa početkom prihodnjega tedna.

Ministrski svet.

Dunaj, 8. avgusta. (K. u.) Pod predstvom ministrskega predsednika dr. pl. Seidlerja se je vršil danes popoldne ministrski svet, ki je trajal delj časa. Navzoči so bili vsi člani kabineta.

Dr. Lammasch vstopil zopet v središče gosposke zbornice.

Dunaj, 8. avgusta. Dvorni svetnik prof. dr. Lammasch, ki je svčečasno izstopil iz središča gosposke zbornice, je vstopil zopet v to skupino.

Dr. Vrstovšek pri svojih volilcih.

Poslanec dr. Vrstovšek je imel v Braslovčah dobro obiskano shodo, kjer je obrazložil znan program Jugoslovanskega kluba. Naglašal je, da bo le tedaj habsburška država močna, če bodo vse jugoslovanske dežele na jugu monarhije združene, le tedaj nepremagljiva trdnjava, če bo zadovoljila jugoslovansko ljudstvo. Nedotakljivosti deželnih mej napoveduje Jugoslovanski klub neizprosno boj.

Ukrajinski poslanec dr. Okunjevski zopet v Avstriji.

Dunaj. V Rusijo odvedeni ukrajinski poslanec dr. Okunjevski je prišel danes v poslopje zbornice. Poslanec je bival zadnje čase v Horodenki in sedaj po padcu Horodenke mu je bila omogočena vrnitev na Dunaj. Okunjevskega so Rusi v teku treh let imeli dvakrat delj časa v varnostnem zaporu. Rusi so ga vlekli s seboj od mesta do mesta. Sreča je bila, da je bil sedaj ravno v Horodenki, katero so osvojile avstrijske čete. Vse vesti, ki so krožile o njem, označuje dr. Okunjevski za neosnovane in izmišljene.

Za skupen nastop vseh katoliških avstrijskih poslancev.

Dunaj, 8. avgusta. Korespondenca Avstrija poroča, da se zavzemajo v krogih »Unio latinica« za skupen nastop vseh avstrijskih katoliških poslancev. Združitev katoliških poslancev naj doseže narodnostni sporazum. Socialna demokracija je odpovedala, obnesti pa se mora moč katoliške ideje.

Izgube mandatov.

Pisarna državnega zbora je črtala Viktorja Candussija Giardo (2. volilni okraj Istre), dr. Gustava Gregorina (3. goriški volilni okraj), Jožefa Dürriha (38. češki volilni okraj), dr. Masaryka (Moravska) in dr. Pittacca (Trst) iz zapisnika poslancev, ker se v od predsednika določenem roku niso vrnili v drž. zbor. Njihovi mandati so sedaj ugasli.

Vojska z Italijo.

Na Krasu so živahno streljali. — Na Tirolskem so močnejše streljali s topovi.

Dunaj, 8. Vojni tiskovni urad: Na soški bojni črti so sovražni topovi zvečer močnejše streljali, a ko se je stemnilo, so ponehali; le na Krasu tudi ponoči živahen motilni ogenj. Sovražne letalne skupine so metale včeraj dvakrat bombe na več krajev planote pri Banjšicah. Škode malo.

Na tirolski bojni črti so sovražni topničarji živahnejše obstreljevali le cesto v prelazu Rolle.

Italijansko uradno poročilo.

8. avgusta. Na tridentinski bojni črti so sledili včeraj manjšim borbam med patruljami in kratkim nastopom pehote večji nastopi naših poizvedovalnih čet.

Naš osredotočeni ogenj je povzročil na Krasu škodo in je motil sovražnika, ki je odgovarjal na ogenj, kateremu so odgovorile naše baterije takoj s svojimi ognjenimi valovi.

Naše obstreljevalne letalne skupine so 6. avgusta in včeraj kljub besnemu obrambnemu ognju vrgle na sovražne tabore lop v čepovanski dolini štiri tone bomb, ki so zadale veliko škodo. Sovražni ogenj je zadal eno spremljačo letalo, kateremu se je pa posrečilo, da se je spustil na italijansko ozemlje. Vsa ostala letala so se vrnila v naše črte nepoškodovana.

Letalni napad na Pulj.

Dunaj, 8. O napadu letalcev na Pulj ponoči od 3. na 4. se poroča: Sovražni letalci so ponoči od 3. na 4. avgusta od 12. ure 15 minut do 3. ure 30 minut zopet napadli Pulj. Napadlo je 20 do 25 letal; vrgla so do 100 bomb in sicer na vojaške naprave v okolici Pulja, Fasane, Brionov, Dinjano, Rovinja in na utrdbi. V mesto Pulj je padlo 20 bomb. Poškodovani sta bili 2 mali hiši blizu arzenala. V pomorski arzenal so padle tri bombe; en vojaški brod se je potopil, druge vojaške škode ni. Ranjen je bil en civilist. Sovražna letala so plula v višini 3000 do 4000 metrov; žarometi jih zato niso mogli odkriti.

Med letalnim napadom 3. t. m. so vrgli v mesto 80 bomb, 36 jih je padlo v mesto. Močno so bile poškodovane tri zasebne hiše, nekaj jih je bilo le malo poškodovanih.

Blizu kolodvora je gorelo. Na kolodvoru, kjer se sestavljajo vlaki, sta bila uničena dva prazna železniška vozova.

Lahko ranjena sta bila dva častnika; mrtvi sta neka stara žena in neko dekle.

Neomajni Vršič.

Meseca marca 1916 je prišel na Vršič, severni izrastek Krna, lovski bataljon št. 20, ki si je bil pridobil neminljiv spomin že pri Zaleščikih dne 13. jun. 1915. V bataljonu služijo poleg Slovencev še Hrvati in Nemci. Na najsevernejši točki Vršiča je zgradil bataljon nepremagljivo trdnjavo. Tu je bil nepopisno hrabre boje in si postavil poleg Zaleščikov nov večni spomenik. 25. maja je udrila stotinja 20. lovcev do tretje laške postojanke in se vrnila s plenom in ujetniki. Ta prvi nastop je nasprotniku kar sapo zaprl in naši lovci so imeli dalj časa mir, ki so ga porabili v izpopolnitev utrdb in bivališča. Julija in avgusta 1916 je Lah ojačil svoj artiljerijski ogenj, ki je 15. septembra narasel do vrhunca. Od treh strani je bobnal na nas ter je padlo povprečno po 15 strelav na minuto; z dvema topovima nam je prišel za hrbet. Plin in fosfor sta zastrupljala okolico, zračni pritisk in treskanje eksplozij sta omamljala vse, kar je bilo živega v bližini. Kljub vsem tem strahotam so lovci vztrajali na opazovališču in vodili obrambo. Peklenški ogenj je trajal do 16. septembra, ko je bil najhujši. Sedaj je menil sovražnik, da ni več življenja na Vršiču. Zvečer je naskočil z najboljšimi četami. Kakor maščujoči duhovi so jih sprejeli naši lovci in se vrgli nad nje z granatami in strojnimi puškami. Kar Lahov ni padlo, so zbežali nazaj. Nič drugače ni bilo z drugim navalom. Naši lovci so dokazali, da so nepremagljivi kakor so nepremakljive naše gore. Izmed junaških braniteljev Vršiča naj omenimo le nekatere: poročnika Fortunato, aspirante Buljo, Planšiča in Martina, podlovce Bovho, Stebiha, Čagrana, Uranjka, nadlovca Babiča in Rihteriča, predmojstra Franka in Korenčiča, patrolovodji Žagarja in Grilca, lovce Tomiča, Milviča, Raduloviča, Černuta in Pukšiča. Sicer so pa bili vsi junaki, vsak je storil, kolikor so mu dopuščale moči in okoliščine. 20. lovski bataljon in bramba Vršiča ostaneta nerazdružna v zgodovini.

Po »Oesterr. ung. Kriegskorresp.«

Vojni smotri Italije.

Genj, 8. Italija naznani oficijelno svoje vojne smotre, ko se vrne Sonnino iz Londona.

Mackensen prodril do črte Suzita.

Dunaj, 8. avgusta. Vojni tiskovni stan:

Zavezniki, ki so napadli severno od Focsani, so dosegli črto Suzito. Kljub temu Rumun v dolini Casinu žilavo napada dalje.

Sovražna bojna črta je severno od prelaza Tölgyes potisnjena nazaj ali pa zrahljana. V žilavi borbi napredujejo tam avstrijske čete v gorah. Napad treh ruskih bataljonov pri Vigodi je zadušil naš ogenj.

Berlin, 8. avgusta. Wolff javlja:

Na gališko-ruski meji in v vzhodnem koščku Bukovine se položaj ni izpremenil.

Pod avstrijskim pritiskom se ruska bojna črta počasi drobi.

Južno od Bistrice je bilo več višin z naskokom vzeti.

Po močni pripravi s topovi je sovražnik severno od doline Casinu 7. av-

gusta ob 9. uri zvečer besno napadel, a napad se je zrušil z najtežjimi, krvavimi izgubami za sovražnika.

Izjalovili so se tudi močni protinapadi severno od Focsani, kjer so zavezniški napredovali na zahodnem bregu reke Seret.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 8. avgusta. Uradno:

Nemške čete, ki so se borile severno od Focsani, so kljub močnemu sovražnemu protiučinku včeraj razširile svoj predvčerašnjim priporjeni uspeh. Rumunsko-ruska razbremenilna ofenziva proti Erdelju se je zopet izrazila z več brezuspešnimi delnimi sunki ob Putni in ob potoku Casinu. Avstrijske sile so se polastile severno od Gyergyó-Folges več višin, ki jih je sovražnik žilavo branil. V Bukovini in v vzhodni Galiciji je bilo včeraj primeroma mirno.

Načelnik generalnega štaba.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 8. avgusta. Veliki glavni stan:

Bojna črta maršala princa Leopolda Bavarskega. Nobenih večjih bojev.

Bojna črta generalnega polkovnika nadvojvode Jožefa. Avstrijski polki so se polastili v gozdih Karpatih z naskoki več gorskih vrhov, ki jih je bil sovražnik žilavo branil. Južno od Casinu in severno samostana Lepsa smo odbili nove rumunske napade.

Bojna skupina maršala pl. Mackensena.

Na vpadalnem mestu v sovražne črte severno od Focsani so se ljuto bili. Svoj uspeh smo razširili. Rusi in Rumuni so izvajali močne, a brezuspešne protinapade; nastopilo je, kar so pričeli ujetniki, 12 sovražnih polkov.

Prvi generalni kvartirni mojster: pl. Ludendorff.

Rusko uradno poročilo.

6. avgusta. Zahodno bojišče. Zahodno od Brodov smo odbili neznatne sovražne napade.

Severnovzhodno od Črnovic pri vseh Toporovec in Baranče so podvzeli naši prednji oddelki ofenzivo, vzeli so z naskokom celo vrsto višin in so vrgli sovražnika proti navedenim našim oddelkom, kateremu je poveljeval polkovnik Merkulov, se je polastil s stajnim napadom baterij štirih topov in strojnih pušk. Sovražnik je podvzel to z velikimi množicami ofenzivo in je prisilil naše čete, da so se morale umakniti v glavno postojanko. Ker za plenjenih topov nismo mogli vzeti, se boj, smo jih pokvarili.

Južno od Črnovic nadaljuje sovražnik svojo ofenzivo predvsem pri Seretu in v dolini Sučave, kjer so bile naše čete potisnjene nazaj. Sovražnik je zasedel vasi Hliboka, Kamevka, Volčinec in Hadikfalvo, kakor tudi mesto Radave.

Uspeli niso poizkusi, da bi zadržali prodirajočega sovražnika severnovzhodno od Radave.

Rumunsko bojišče. Sovražnik napreduje proti Kimpolungu. Radi nezanesljivosti več naših čet smo se morali nekoliko proti vzhodu umakniti.

Sovražnik je prekoratil pri Prostem Bistrici.

in selo, kakor bi zgorelo, ljudje kot bili obnoreli nemi na panščino gredo in deco vedejo s sebo. A jaz, zaplakavi, nazaj odšel sem v novo v tuji kraj. (Prežil sem v tujih mlade dni.)

Ševčenko ni mogel gledati tega narodovega trpljenja. On je občutil to bolj kakor drugi, kajti on sam je preživel to hudo usodo, tako, kakor opisuje v svoji pesmi »Ko bi vi znali paniči«. On imenuje ukrajinsko vas »pekel gorja«:

Tam mati me povila je, tam povijaje mene pela, in svojo bedo lila je v otroka svojega; v tem gaju, v tej mali kočici, v tem raj, sem pek el zrl. Tam robstvo je, robota tam, in nam nikoli še pomoliti ne puste. Tam mater mojo dobro je, še mlado, revščina v gomilo in težko delo položilo ...

In tako prijetno je bilo nekaj življenja na Ukrajini! Prostost je bila, a zdaj kak velik razloček! In pesnik kliče s solzami:

»Kam se delo je kozaštvo, rdeči kam župani, kje sreča in svoboda, bunčuki, hetmani?« (Tarasova noč.)

Zatožila Ukrajina, ker kozakov ne vidi več, a krog po stepi gomile ... »Vr-

nite se! vrnite se! časi prostosti«, kliče pesnik, ker mati »oropana kot sirota zdaj ob Dnjepru joče.«

In Ševčenko premišljuje, kdo je vzel prostost Ukrajine, kdo jo je oropal lepote, zakaj je tako nesrečna?

Kaj, li je storila
Zakaj ona gine
Zakaj njena deca
V verigah molči?

(Izravec.)

Ševčenko je videl, da je narod ves okrađen. Oropala ga je sestra verolomna Rusija. Oni Peter Veliki, ki je na kosteh kozakov sezidal svojo prestolico Peterburg, ta carica Katerina II., ki je vzela zadnje sledove kozaške prostosti.

»Tedad... poleglo
junaških trupel je ne malo
in solz, krvi? Vse napojili
bi carje, in bi še ostalo,
da z deco, vnuki jih vtopleli
v solzah bi vdovskih ...«

Zato grmi Ševčenko proti ruski upravi, ki v zatiranju narodov ne pozna ozira. In zato ni čuda, da se pesnik pri vsakem spominu na svojo mater Ukrajino britko solzi:

Ukrajina, Ukrajina
Mamka moja mila
Kedar spominam se na tebe
Srce mi uvene.

(Tarasova noč.)

Druga nesreča Ukrajine je bilo težko robstvo.

Toda ne v selu tem samo,
povsod po širni Ukrajini
zapregli so ljudi v igo
lokavi pani; v smrt ginó
zapreženi junaški sini.

(Prežil sem v tujih mlade dni.)

Radost je izginila iz ukrajinske vasi, veselje je minulo. Čeprav je priroda Ukrajine lepa in krásna, toda usoda je žalostna. Veselje bo zagospodovalo, ko bo izginila zadnja sled robstva. »Morda bi tako postalo, ko bi ne ostalo ponda sledu v Ukrajini«, pravi Ševčenko. Zato Ševčenko v svojih pesmih ostro nastopa proti temu zlu. Spominja jih na francosko revolucijo in jim pravi: »Glejte, kaka bode žetev vašega zaseva ... Trezni in ljudje bodite; bo kmalo, kmalo in zakovan ljudstvo se razkuje. Nastane sod in va tožnik Dnjeper bo in gore in s to kami poteče kri v sineče morje.« (Psalnica.)

In Ševčenko je veliko dopisoval, da je bilo l. 1862. to zlo odpravljeno.

Tretja nesreča Ukrajine so bile njeni otroci, kateri so zavoljo časti se podali v objem tuje matere, čeja pa pozabili. Ševčenko se je prepričal, da ti odpadniki zatirajo mater in v svoji slavni pesmi se obrne na te otroke s sledečimi besedami:

»Iztrenite se, brezsrčni,
deca nerazumna!
Pa ozrite v raj se tihi
na svojo Ukrajino,
ter vzljubite z vernim srcem
grozno razvalino!«

(Do mrtvih in živih ... rojakov
mojih, poslanica.)

Pesnik jih prosi, naj bi ne šli iskat sreče v tuj narod. Naj se obrnejo do svojega naroda, do svoje zgodovine. »Citajte za slovom slovo, vse berite, kaj je z nami? Še na to prašajte, kakšnih dedov smo sinovi? Kaj, da smo vkovani?« Svari jih pred izdajstvom, da jim težkoče izdajstva stavi pred oči.

Ker kdor matere pozabi,
tudi Bog kaznuje,
tudi tvoj vek ga ostavi,
pa laže suje
lastna deca — kakor tuja ...
in podobni roma,
veselega ne najde
v širnem svetu doma.

Potem jih vspodbuja pesnik k medbojni ljubezni in edinosti, ki more prispevati k preroditvi Ukrajine.

Objemite, bratje moji,
najmlajšega brata
naj se mati še nasmehne,
zaplakana mati!

(Do mrtvih in živih ...)

A tedaj oživi zopet dobra slava, slava Ukrajine.

Ševčenko je želel prostosti Ukrajini

Kavkaško bojišče. Neizpremenjeno. Služba letalcev. Ponoči 5. t. m. so naša letala krožila nad kolodvorom Baranoviči, metala nanj bombe in zadela.

Rusi v kleščah. — Monarhističen pokret v ruski armadi. — Razpad ruske armade. — Vojni smotri Kerenskega. — Tereščenko v glavnem stanu. — Ratko Dimitrijevič aretiran. — General Gurko v Peter Pavlovi trdnjavi. — Petrograjske čete odpošljejo na bojišče. — V Rusiji zopet uvedli vojaško cenzuro.

»Pesti Naplo« javlja 8. t. m.: Ruska armada prihaja polagoma v klešče, ki so žive in ki uspešno prijemajo. Eno roko teh klešč tvorijo naše, drugo pa nemške čete. Razdalje obeh kril znaša le še 50 km. Armada pri Seretu prihaja med dva ognja in more bežati le proti vzhodu, ker stoje na zahodu, na jugu in na zahodu naše čete. — Iz Petrograda preko Stockholma: Več ruskih poveljujočih generalov je izjavilo, da se mero zopet ponoviti monarhija, ker sicer ne bo miru. Izključena ni protirevolucija v armadi na korist carju. — »Reč« javlja: Velik del ruskih čet je zbežal med Dnjestrom in Prutom iz svojih postojank. Na povelje so jih v Besarabiji s trojnimi puškami postrelile druge čete. — Kerenski žel, naj se izjavi posvet sporazuma v Londonu, ki bo zboroval koncem avgusta, za mir brez aneksij in vojnih odškodnin. — Zunanji minister Tereščenko je odpoštoval v ruski glavni stan. — Začasna vlada je izdala zaporno povelje proti odpoklicanemu generalu Ratku Dimitrijevu. Generala Gurko so že zaprli v Petrov Pavlovo trdnjavo. — General Vasilovski, gubernator petrograjskega vojaškega okraja, je izjavil, da bo poslal vse čete iz Petrograda na bojišče.

Vojno stanje v Rusiji. — Novo rusko ministristvo. — Premoženje bivšega carja. — Nova ruska ofenziva. — General Pau v Petrogradu. — Sodno postopanje proti Brusilovu. — Za samoupravo Besarabije.

»Morningpost« poroča iz Petrograda: Kerenski je podpisal dekret, ki razglasa celi evropski Rusiji vojno stanje. — Agentura: Ministrstvo se je sestavilo tako: Ministrski predsednik, vojno in morarjsko ministristvo Kerenski, voditelj vojnega ministristva Savinkov; voditelj morarjskega ministristva Lebedev; finančni minister Nekrasov; ki bo v njegovi nena- vzročnosti zastopal Kerenskega; voditelj finančnega ministristva profesor Bernacki; notranje reči Aksentijev; zunanje reči Tereščenko; trgovina in industrija Prokopovič; poljedelstvo Černov; delo Skobelev; prehrana Pješehonov; pošta in brzojav Nikitin; pouk član akademije Oldenborg; pravosodje Zarudni; javna dobrodelnost Efremov; državni kontrolor Kokošin; javna dela Vurenjev; prokurator svetega sinoda Kartašev. — Bivši car je naprosil začasno vlado, naj dožene višino njegovega premoženja, ker želi s svojo rodbino podpisati vojno posojilo. Vlada je dognala, da razpolaga car s svojo rodbino s sledečim premoženjem: bivši car ima 908.000 rubljev, bivša carica 1.006.000, carjevič 1 in pol milijona rubljev, hčere Olga 3.185.000, Tatjana 2.118.500, Marija 1.854.000, Anastazija 1.612.500 rubljev. Bivša carjeva rodbina je podpisala 500.000 rubljev (približno 1.150.000 kron) vojnega posojila. — »Matin« poroča o zadnjem vojaškem posvetu v Kijevu, katerega se je bil udeležil tudi Kerenski, da so na posvetu izdali povelje, ki zahteva od vojakov, naj, kadar se prične nova ruska ofenziva, ostanejo na svojih mestih, dokler ne pade zadnji mož in da se ne smejo umakniti. — »Aftonbladet« javlja, da je prišel general Pau

zopet v Petrograd. — »Berner Bund« javlja iz Petrograda: Na zahtevo delavskega in vojaškega sveta so uvedli proti generalu Brusilovu in njegovemu štabu vojnoso- dno postopanje. — »Petit Parisien« javlja iz Petrograda: Besarabci so obvestili za- časno vlado, da nasprotujejo priklopitvi Besarabije Ukrajini in da zahtevajo samo- upravo Besarabije.

Ruski glasovi ob triletnici vojske. — Pro- gram nove ruske vlade. — Rdeča garda razorožena. — V Petrogradu živil le še za 20, v Moskvi pa za 14 dni. — Upori v Petrogradu in Kronštatu. — Nikolaj Nikola- jevič bodoči diktator v Rusiji. — Socia- list župan v Moskvi. — Kerenski grozi Kronštatu. — Vojaški in delavski svet pro- ti diktaturi Kerenskega. — Nikolaj Niko- lajevič obolel. — Umrjeni polkovnik na Finskem. — Nered in draginja v Petrogra- du. — Lov na vojaške begunce. — Keren- ski namerava še vedno odstopiti(?). — Kje je Ljening? — Začasna vlada proti Maksimu Gorkemu. — Kerenski zapovedal po- topiti vojne ladje v Kronštatu.

»Novo Vreme« je pisalo ob triletnici vojske: Svetovna vojska je krvava preiz- kušnja, ki je postala za Rusijo boj za ob- stanek. »Dielo Naroda« predlaga, naj se ustavi sovražnosti na vseh bojiščih, da se določi vojni smotri Nemčije in Anglije. »Reč« pravi: Vojska se mora nadaljevati, da se ravnotežje zopet zravna, ki ga je Nemčija tako brutalno motila. List pristav-lja: zadnji govor nemškega kanclerja pove jasno, da gre Nemčija navzdol. — Agentu- ra javlja: Na prvi seji nove vlade dne 7. t. m. je opozarjal Kerenski, da se mora posvetiti glavna pozornost narodni obram- bi in živi organizaciji: posebno financam in gospodarstvu. Vsi ministri naj podvoje svoje delo v korist organizaciji in moči. Zunanji minister Tereščenko je naznanil, da namerava odpotovati v glavni stan. Vlada je sklenila, da odpravi mesto višje- ga prokuratorja svetega sinoda in ustanovi božično ministristvo, ki ga bo vodil vi- šji prokurator sv. sinoda Kartašev. — Ru- ski listi javljajo, da so v Petrogradu razo- rožili takozvano rdečo gardo anarhistov. Zaplenili so 1000 pušk in revolverjev. — Ruski listi javljajo: V Petrogradu je živil le še za 20, v Moskvi pa za 14 dni. — Pari- šk listi poročajo iz Petrograda: Vojaška komisija, ki je preiskovala o dogodkih pe- trograjske zarote in o prejšnjih dogodkih v Kronštatu, se je vrnila v Petrograd, ne da bi bila kaj opravila, ker je prebivalstvo so- vražno proti njej nastopilo. — Ruski listi javljajo: V Moskvi se govori, da namerava- jo moskovski finančni krogi, ki so v zve- zi z Nikolajem Nikolajevičem, imenovati Nikolajeviča za diktatorja. Angleži se z načrtom strinjajo. Buchanan sodi, da je Ni- kolaj Nikolajevič edino sposoben mož v Rusiji, ki bi napravil red in prisilil voja- ke na novo ofenzivo. Rusko meščanstvo tudi njegovo kandidaturo živahno podpira. Zdaj pač ni misliti na to, da se ta načrt izvede, ker upa ruski narod na delavski in vojaški svet, a če ne bo ta izpolnil narodnih nad, se lahko vname nova državljanska vojska. — »Tems« javlja: Za župana v Moskvi je izvoljen socialista Rodnev. — »Reč« grozi kronštatski posadki z vojaškimi operacijami, če se do 14. avgusta ne uda. — Iz Ko- danja: Radi drakoničnih smrtnih obsodb v ruski armadi je delavski in vojaški svet po- zval začasno vlado, naj te krute obsodbe konča. Več vojaških delegatov dolži Ke- renskega, da je on povzročitelj krvavih sodb ker stremi po diktaturi, da bi zadušil vsak pokret po svobodi v armadi. Večina se je sicer izrekla za Kerenskega, a velika manjšina Kerenskega sovraži. — »Rusko Slovo« poroča, da je veliki knez Nikolaj Nikolajevič na nevrasteniji nevarno obo- lel. — Bernski »Bund« poroča: Poveljnik v Kotki na Finskem, polkovnik Gromejka

je bil umorjen v njegovem stanovanju. — »Ekstrablad« javlja: V petrograjskih gos- tilnah stane preprosto kosilo 25 rubljev; v mirnih časih je stalo 2 rublja. Meščanska garda je popolnoma odpovedala. Prebival- stvo samo linča zločince, ki so ušli iz Pe- terpavlovke trdnjave. — Iz Stockholma: Mejo so Rusi zato zaprli, da polove voja- ške dezertirje. — »Exchange Telegraph« javlja iz Petrograda, da vzdržuje Keren- ski svoj odstop, dokler bo delavski in vo- jaški svet zahteval objavo tajnih pogodb bivše carjeve vlade z zavezniki. — Iz Stockholma: Oblasti ne verujejo, da je ušel Ljening v inozemstvo in ga iščejo na Fin- skem. — Iz Stockholma: Ruski pravoso- dni minister je ukazal hišno preiskavo pri pisatelju Maksimu Gorkemu, ki ga začas- na vlada sovraži, ker nasprotuje vojski. Preiskali so tudi uredništvo in tiskarno li- sta »Novoje Zizn«, ki ga izdaja Maksim Gorki: Baje so našli veliko obremenilnih spisov. — Iz Stockholma: Kerenski je za- povedal s torpedovkami potopiti uporne vojne ladje v Kronštatu. V torpedovkah so se nahajali angleški mornarji. Napad se je izjalovil. Ena torpedovka je zadela na mino in se potopila, drugo so vstali po- topili.

Boji na zahodu.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 8. avgusta. Veliki glavni stan:

Bojna skupina kraljeviča Rupreta Bavarskega.

Na flandrijskem bojišču je zopet včeraj proti večeru zelo besnel ognjeni boj. Angleži so v pomorskem odseku ponoči po bobnečnem ognju izpadli z močnimi silami iz Nieuporta proti se- vernovzhodu. Vrgli smo jih v boj mo- ža z možem. Med Dradibanko severno- vzhodno od Bixchoote in Frezenber- gom je nastopal sovražnik, ko se je zmračilo, ponovno z močnimi delnimi napadi proti našim črtam. Tudi tu smo ga povsod odbili z velikimi izgubami zanj. V Artois so živahno streljali med prekopom La Bassée in Scarpe. Izjalo- villi so se sunki angleških požreval- cev proti več odsekom te bojne črte.

Bojna skupina nemškega cesarjeviča.

Zvečer so zopet na Chemin des Da- mes streljali. Na vzhodnem bregu Mo- ze so drzno presenetljivo napadli ba- denski naskakovalni oddelki, ki so vdrl v močno utrjeni gozd Caurières in se vrnili z ujetniki.

Prvi generalni kvartirni mojster: pl. Ludendorff.

NEMŠKO VEČERNO POROČILO.

Berlin, 8. avgusta. Veliki glavni stan:

Na Flanderskem menjajoč se mo- čan ognjeni boj.

Prvi generalni kvartirni mojster pl. Ludendorff.

Francesko uradno poročilo.

6. avgusta zvečer. Živahno so delovali topničarji v Champagni pri Montsu na obeh straneh Moze, posebno v odsekih Avocourt in Louvemont.

Belgijsko poročilo. Ponoči je obstre- ljeval sovražnik naša zvezna pota. S to- povi so streljali pri Ramscapelle; uporab- ljali so granate z dušljivimi plini; boji pa- trulj južno od Dixmuidena. Podnevi so iz- strelili krogle na razne točke bojne črte.

Angleško uradno poročilo.

6. avgusta. Sovražnik je poizkušal zgodaj jutraj napasti severno od Arleu- sea. Ogenj pušk in strojnih pušk je zadržal njegove čete. Izlaska smo s svojimi črtami napredovali jugozahodno in zahodno od Leensa. Pet sovražnih letal so naši letalci razbili, eno naše letalo pogrešamo.

Poraz Angležev pri Nieuportu na po- morski obali.

Berlin, 8. avgusta. Wolff javlja: Angleži so, kar smo že več dni pričako- vali, napadli pri Nieuportu. Napade smo povsod odbili z velikimi izgubami za sovražnika in se je končal s težkim porazom za Angleže. Sovražnik je po- pustil na bojišču veliko ujetnikov. Na dosedanjem bojišču v ovinku Yperna so poizkušali Angleži, da izboljšajo z delnimi napadi svoje črte. Vsi njih na- padalni poizkusi so se pa zopet izjalo- villi, dasi so Angleži nastopali brezob- zirno z močnimi silami. Vse postojan- ke so ostale neizpremenjene v rokah Nemcev.

Bitka na Flanderskem se bo še dolgo bila. Bitka na Flanderskem se bo še dolgo bila. Zdaj so jo prekinili le, ker še upajo na preosnovo ruske armade.

Odločilni boj za usodo Francije.

Curih, 8. Milanski listi javljajo s fran- coske bojne črte: General Petain je izdal armadno povelje, ki poziva voja- ke na junaštvo in na domovinsko ljubezen v bodo- čih odločilnih bojih za usodo Francije.

Povišanje plače angleškim vojakom.

60 angleških poslancev je izrazilo že- ljo, naj se zviša plača angleškim vojakom od 1 na 3 šilinge na dan.

Churchill ponesrečil.

Churchill je ponesrečil s avtomobilom in je znatno ranjen, kakor tudi njegova žena.

Na morju.

Zopet 23.500 ton potopljenih.

Berlin, 8. Uradno: Novi uspehi pod- morskih čolnov v Angleškem kanalu in na Atlantskem oceanu 23.500 ton.

Pred novo italijansko ofenzivo.

Curih, 8. Iz Milana se javlja: Nova Ita- lijanska ofenziva se bo pričela, če jo še ne izvajajo.

Pred viškom bojev na vseh bojiščih.

Curih, 8. Iz Pariza: Bodoči teden se pričakujejo na vseh bojiščih največji spo- pad sedanje vojske.

Pred mogočno ofenzivo Nemcev na sever- nem in zahodnem bojišču.

Karlsruhe, 8. »Badische Presse« jav-lja iz Curia: Pariški poročevalec »Seco- la« poroča: Nemci pripravljajo mogočno ofenzivo na severnem delu zahodne bojne črte.

Posvet sporazuma v Londonu.

London, 7. (K. u.) V Londonu se je pri- čel posvet sporazuma. Imeli so dve dolgi seji. Na posvetu so angleški ministri, Son- nino, Ribot in Thomas, angleški pariški veleposlanik lord Bertie in drugi zastopni- ki zveznih dežel in visoki generali.

Odgedeni londonski sestanek sociali- stov sporazuma.

Sestanek delavske stranke in soci- alistov sporazuma, ki naj bi zboroval danes, so odgodili na 23., oziroma 29. avgusta.

Konference v Stockholmu.

Parlamentarni odbor kongresa »Tra- de Union« se je izjavil, naj se angleški de- legati udeležijo stockholmskega posveta, če se bo zanj odločil 3dnevni kongres delav- ske stranke. — Daszynski je kot zastopnik poljske socialne demokracije v Galiciji in v Šleziji izročil 26. julija nizozemsko-skan- dinavskemu odboru sledečo spomenico: Delegati poljske socialistične stranke v Varšavi ne pridejo v Stockholm, ker so jim nemške okupacijske oblasti odrekle potne liste. Spomenica se izroči zato le v imenu poljske socialistične stranke v Ga- liciji in Šleziji s pristavkom, da sta obe stranki 26 let skupno zastopali internacio- nalo. Poljaki, 25 milijonov jih je, žive zelo burno narodno politično življenje; zatirali- ci se jih boje in jih preganjajo, ker narod politično samostojno misli. Poljaki so pod- vzeli od leta 1790. za svojo osvoboditev deset krvavih vojsk in revolucij. Poljski socialni demokratje izjavljajo: Zahtevamo svobodno, neodvisno Poljsko kot uspeh te vojske. Brez svobodne Poljske ni v Evropi mogoč trajen mir, ki bi se naslajal na de- mokracijo. Zavzemamo se za samoodloč- bo narodov, nasprotujemo aneksijam in kontribucijam in gospodarski vojski po sedanji krvavi vojski. S skupno pomočjo naj se obnovne dežele. Za nas tvori vpraša- nje svobodnega morja vprašanje svobodne poti do morja. Zavzemamo se za svobod- no blagovno trgovino na svetu. Zavzema- mo se za svetovni mir po načelih sporazu- ma narodov.

Čheidze bo predsedoval stockholmskemu posvetu. — Na posvetu bo 300 delegatov in 100 poročevalcev. — Ruski socialisti v Rimu.

»B. Z. a. Mittag« javlja iz Stockholma: Posvetu bo predsedoval Čheidze, glavna tajnika bosta Huysmans in Rosanes. Huysmans je izjavil, da pričakuje na splo- šen posvet 200 do 300 delegatov in 100 poročevalcev. Razpravljalo se bo javno. — Tribuna javlja: V Rimu so došli zastopniki ru- skega delavskega in vojaškega sveta Gol- denberg, Rosanov in Smirnov ostanejo v Rimu tri dni. Posvetujejo se z načelni- štvom italijanske socialne demokracije.

Mirovni pokret.

Poziv sv. očeta na mir.

Škofijsko glasilo nadškofije Monakovo Frizing obkroži sledeči oklic sv. očeta dr- žavnemu tajniku Gasparriju, ki izvaja:

Narodom smo pokazali edino pot, ka- ko naj poravnajo svoje spore, da bo vsa- kemu posamezniku koristilo. Začrtali smo temeljne črte, na katerih se mora zgraditi trajni bodoči red držav. Rotili smo jih v imenu Boga in človeštva, naj opuste misli na uničevalno vojsko in naj sklenejo pra- vično in pošteno pogodbo. Skrbnega na- šega glasu, s katerim smo vabili, naj se

in zato kakor prorok na razvalinah na- rodnega življenja kliče zatiranemu na- rodu: »Razkujte se, bratite se, ovrzite verige, pojdite k solnčni prostosti!« V svoji nesmrtni »Oporoki« prosi pesnik, da bi ga pokopali sredi ukrajinskih step, da stremijo naprej do prostih dni.

Pokopljite me, vstanite in vezi razbijte, in s hudobno vrazjo krvjo prostost okropite!

Toda za to zmago je treba tudi du- ševnih moči in Ševčenko poziva narod:

Učite se, bratje moji! mislite, berite, tujemu se priljučite in svoje gojite...

(Do mrtvih...)

To so osnovne ideje Ševčenka. Za- to ni čuda, da je Ševčenko postal učitelj, vodnik in prerok ukrajinskega (ru- sinskega) naroda. Vsilil nam je upanje: »Vstala bo Ukrajina; zasvetila bo luč prostosti in v prostosti bodo molili za- tirani otroci.«

Njegovo delo »Kobzar« je postalo »evangelij naroda, kjer najde vsak Ukra- jinec uteho svoji duši.

Toda ne samo za ukrajinski narod je Ševčenko velik pesnik, ampak za vse zatirane narode. On je apostol resnic in prostosti. On ne zastopa samo ukrajin- skega naroda, ampak sploh vse zatira- ne narode in v obrambo Čerkesov, ka- tere je Rusija začela zatirati, je napisal eno izmed najlepših svojih pesmi »Kav- kaze«.

Zato ni čuda, da je izvanredni pes- nik takoj, komaj se izšla njegova dela, izbudil veliko zanimanje. Njegova de- la so prestavljena v deset raznih jezi- kov.

Minulo je že 53 let od pesnikove smrti. Toda on ostane enako priljub- ljen vsemu narodu. Njegov vpliv se ne zmanjša, kaor ne oslabijo solnčni žar- ki. On je postal vzor, na katerega gle- dajo njegovi nasledniki v literaturi.

»Da, v veliko čast in slavo je Taras bratom Ukrajincem, a ne samo njim, ampak vsem Slovanom sploh! In ka- kor smatra pravi Ukrajinec Ševčenka za narodovega učitelja, voditelja, pro- roka, tako naj bi prošilile in vnele vzvišene Tarasove ideje slednjega slovan- sko srce!...« Kakor pravi č. g. Jos. Abram, ki je prestavil »Kobzarja« tako lepo v slovenski jezik.

konča sedanja strašna svetovna vojska, samomor Evrope, niso poslušali. Zalostni potop sovraštva narodov, ki se vojskujejo, je prodrl še višje; potegnil je v svoj strašni vrtnec vojske še druge dežele in pomnožil svojo uničbo in morijo. Kljub temu se naše zaupanje ni zmanjšalo. V neizrekljivih trpljenjih našega srca in v najgorenkejših solzah neprestano upamo, da ni več daleč tisti srečni čas, ko se bodo smatrali za brate človeški otroci istega očeta. Neznosno trpljenje narodov je samo po sebi povzročilo, da se viharno zahteva mir.

Naj Bog Odrašenik v nedosežni dobrotljivosti svojega srca povzroči, da bodo zmagali v srcih vladajočih sveti za popustljivost in da se ne bodo v zavesti si svoje odgovornosti pred Bogom in človeštvom upirali narodom, ki kličejo, naj se sklene mir.

Mirovni pokret v Angliji.

»Manchester Guardian« pravi: Krogi, ki so v zvezi z vlado, žele, naj vstopi v vlado zopet Asquith, ki naj prevzame mesto lorda kanclerja. Pristaši vlade so zadnji Asquithov miroljubni govor zelo odobraval. Najzagrizenejši pristaši vlade in vojske so obžalovali, ker je zadnjič glasovalo tako malo poslancev za predlog Namsaya in Macdonalda, ki sta pozdravljala mirovni sklep nemškega državnega zbora. Angleški poslanci si žele bolj miru, kakor to kažejo v javnosti. Značilen je tudi stavek Lloyda Georgeja na seji spodnje angleške zbornice 1. avgusta, o katerem inozemstva niso obvestili. »Končno Vam povem: rad bi znal, če vsaki član te zbornice ve za razstrelivo, ki nas obdaja.« S tem stavkom je pričel zbornico rotiti, naj ne zahteva Hendersonovega odstopa in vlade. Šlo mu je zato, da si ohrani z ozirom na delavstvo njih voditelje v vladi, ker angleško delavstvo zahteva vedno hrupnejše miru. Iz Londona se javlja preko Rotterdam: V nedeljo so priredili v Londonu 13 mirovnih shodov. Policija in ljudje so razgnali izprezvede miroljubnežev, ki so priredili mirovne manifestacije tudi v Glasgowu, Manchesteru in v drugih velikih industrijskih krajih v osrednji Angliji.

Tudi mirovni pogoj.

Na mornariškem posvetu v Londonu nameravajo Angleži predlagati: Kot mirovni sklep bodo, naj Nemčija odškoduje vse rodbine in škodo na blagu, ki so jo povzročili nemški podmorski čolniki.

Angleški delavci ustanavljajo delavske in vojaške svete. — Enodnevna stavka angleških rudarjev.

Izvršilni odbor za uvedbo delavskih in vojaških svetov v Angliji sklicuje dne 18. avgusta posvet zaupnikov v Birmingham. Sklenili bodo, naj se združijo vse sile dežele in delavstva za to, da se sklene mir. — »Daily News« javljajo, da je v Lancashire 2. avgusta stavkalo 40.000 rudarjev v protest proti vojnemu oderuštvi in proti draginji živil.

Japonska ne bo sklenila posebnega miru.

Tokio, 8. avgusta. V zgornji zbornici je izjavil zunanji minister, da Japonska ne bo sklenila posebnega miru in da se ne bo vmešavala v notranje zadeve Kitajske.

Razna poročila.

Republika Liberija Nemčiji napovedala vojsko. — Ultimatum Argentini Nemčiji. »Agence Havas« javlja: Republika Liberija je napovedala Nemčiji vojsko. Daje poročila »Agence Havas« da je prekinila republika Argentina pogajanja z nemškim poslanikom in da ji je stavila ultimatum.

Odstop državnega tajnika kardinala Gasparrija.

Lugano, 7. »Corriere della Sera« poroča, da odstopi kardinal državni tajnik Gasparri. Kot njegov naslednik se imenuje bivši nuncij kardinal Scapinelli ali pa sedanji substitut državnega tajnika monsignor Tedeschini.

V armadah sporazuma služi že 1.750.000 ameriških državljanov. — Ameriško vojno posojilo.

»Daily Telegraph« javlja iz New Yorka: Od 1. aprila t. l. dalje služi že 1.750.000 ameriških državljanov v armadah sporazuma. Med 48 državami Združenih držav je že zbralo potrebno število vojakov nove ameriške armade 21 držav. — »Daily Telegraph« poroča: V Združenih državah se je prijavilo nad 107.000 prostovoljcev. — V Parizu so uradno razglasili, da se prične 15. novembra podpisovati drugo ameriško posojilo v višini treh tisoč milijonov dolarjev.

Venicev program.

Bern, 8. Prestolni govor, katerega je sestavil Venicev, napoveduje, da bo Grška podpirala Srbijo z vojsko na strani sporazuma.

Nizozemska ostane nevtralna.

Haag, 8. Iz Washingtona: Nizozemski poslanik je izjavil, da se Nizozemska radi ameriške izvozne prepovedi ne bo udeležila.

ževala na nobeni strani vojske in da ostane nevtralna.

Novi židovski polk, ki se je sestavil v Rusiji, odide glasom poročila v »Manchester Guardian«, na fronto v Palestini. Polkovni prapor nosi ščit kralja Davida.

Dnevne novice.

+ Slovesna sv. maša z zahvalnico se bo darovala v soboto 11. t. m. v stolnici sv. Nikolaja v Ljubljani radi srečne osvojitve bukovinskega glavnega mesta Crnovice. Isti dan se bo po možnosti ista slovesnost vršila po vseh župnijah, kjer so uradi, sicer se pa bo prenesla na nedeljo 12. t. m. Tako je odredil kn. šk. ordinariat v Ljubljani.

— Slovenski junak. Dne 17. julija 1917 je dal življenje za domovino korporal Alojzij Babnik iz Rudnika. Bil je trikrat odlikovan. V Galiciji je bil od Rusov ujet, pa je iz ujetništva pobegnil. Zato je prejel v priznanje hrabrostno svetinjo. Pri deseti laški ofenzivi se je pred sovražnikom junaško obnašal. Bil je radi tega odlikovan z bronasto svetinjo. Ker je bil deset mesecev neprenehoma v bojni črti, je prejel v priznanje Karlov četni križec. Bil je edin sin iz spoštovane Ahlinove družine. Bog naj tolaži potrte starše ob tej nenadomestljivi izgubi.

— Nesreče v Gorjah. Iz Gorij, dne 6. avgusta. — Jožef Slivnik, po domače Dornik iz Gorij je sekal v svojem gozdu »Perasle« bukova drva. V trenutku, ko se je hotel padajoči močni buki umakniti, mu je spodrsnilo ter je ista s toliko močjo padla na njega, da je vsled notranjih poškodb čez eno uro na mestu umrl v starosti 59 let. Rajniki je bil vzgleden gospodar, blag oče svoji družini. Gotovo se ga spominjajo marsikateri romarji, saj je romal v Rim, sv. Deželo in Lurd. Zapušča vdovo s 7 otroci. Svetila mu večna luč! — Niso še umolknila tužni glasovi zvonov, ko smrtni angel nenadoma sporoči novo nesrečo: Anton Černe, posestnik in vojak, oproščen za vojniško vojno leso se je ranil pri vlačanju z robom brane na levi nogi. Zastrupil se je ter po mučnem trpljenju naglo umrl. Rajniki se je vojskoval v Galiciji proti Rusom, zadela ga je krogla, katerega mu je obtičala v životu in je z njo umrl. Bil je blag, nepokvarjen mladenič. — Še nismo njega zakopali, ko nenadoma izdihne svojo dušo v obče priljubljena gospodinja Ivana Peterman. Torej v enem tednu v eni vasi tri družinske izgube.

— Odlikovanje. Ludovik Heršič, narednik, je bil na severnem bojišču odlikovan z srebrnim zaslužnim križcem s krono.

— Iz ruskega ujetništva sta došla invalida Jožef Gropaje iz Trsta in vojak 87. pešpolka Vincenc Mikse.

— Za pisarniškega ravnatelja na celjskem okrajnem sodišču je imenovan pisarniški višji načelnik Jakob Mesarec.

Živalski nestorci v Jadranskem morju. Iz Kotora poročajo, da so v Kotskem zalivu opazili več morskih volkov, potem ribo sabljarico in več orjaških želv. Morje je izplalo na obal tudi mrtvega morskega psa, katerega žival je v Jadranu izredna redkost; živeti utegne v velikih podmorskih skalnih votlinah.

— Zločin v Sarajevu. V Sarajevu so našli v njegovi hiši ubitega 70 let starega občinskega svetovalca Muhameda Džino. Vrši se preiskava.

Vojaške vesti.

Pogrešani vojaki. Angelj Kralj, pe-tošolec iz Gorice, Mirodovna ulica 25, 58. I. R., 3. Baon, 10. Feldkomp., bil je ranjen dne 2. julija 1915 na gališki fronti, letnik 1895; odšel v fronto dne 30. maja 1915. Vljudno prosim, kdor bi kaj o njem vedel, naj blagovoli to naznaniti njegovemu očetu Stefanu Kralju v Duplje št. 15, p. Tržič, Gorenjsko, proti primerni odškodnini. — Iščejo se bratje Anton, Franc in Andrej Goljevšek iz Lige pri Marijinem Celju nad Kanalom. Bili so vpoklicani k vojakom. Po njih povprašujejo starši, kateri se nahajajo v Italiji. Kdor kaj ve o njih, naj sporoči Mariji Križnič, Steinklamm bei Rabenstein, N.-Ö. — Pogreša se Pertot Albert iz Gorice; služil je pri pešpohku št. 97, 6. stotnija. Nahajal se je na gališki bojni črti. Od leta 1915. meseca julija se ne sliši nič o njem. Kdor bi vedel kaj o njem, se prosí, da naznani njegovi ženi Ceciliji Pertot, Wagner pri Lipnici, baraka št. 33, Stajersko. — Kdo ve, kje bi se nahajal Anton Peršolja, doma iz Huma pri Koj-skem, star 46 let. Šel je bil z volmi in vozom vozit k trenu in se je nahajal junija in julija 1915 pri nekem voznem oddelku na italijanskem bojišču; od tistega časa manjka vsako poročilo o njem. Komur bi bilo znano njegovo sedanje bivanje ali naslov, prosim, naj

blagovoli proti povrnitvi eventuelnih stroškov, naznaniti na naslov: Ivan Kalšek, c. kr. finančni nadpaznik, Ternova pri Gorici. — Sever Franc, doma iz občine Dornberg, sedaj begunec, vas Svedje 13, Medvode, Gorenjsko, išče svojega sina Sever Rudolfa, roj. 1896, ki je služil pri 97. pp., 1. stot., 20. marš-baon, in ga pogreša že od 11. junija 1916. — Alojzija Blažica iz St. Petra pri Gorici, begunca, sedaj na Viču-Glince št. 23 pri Ljubljani, išče svojega moža Alojzija Blažica, ki je služil pri 27. domobranskem pešpolku, 5. stot. Pogreša se ga že od oktobra 1916. — Ivan Bizjak iz Rihemberka, sedaj begunec, Barakenlager 59, Stinklamm, N.-Ö., išče svojega sina Franca Bizjak, ki je služil pri 20. lov. baonu, 2. stot., 1. vod. — Kdor kaj ve, kaj bi se bilo zgodilo s Francetom Logondrom po domače Fortunovim iz Pevna pri Škofji Loki, vojakom 27. dom. polka, naj to izvoli sporočiti Ivanu Podgorniku, višjemu poštnemu oficijalu v Ljubljani. Njegov zadnji naslov je bil: Franc Logondro, 18. komp. Korpstraingruppe 23. Od oktobra 1914 ni nobenega glasu več od njega. — Marija Ciglič iz St. Ferjane pri Gorici, begunca, stanujoča na Ježici št. 36 pri Ljubljani, išče vojaka Jožefa Fakin iz Gorenjega Cerovega, ki je odšel s trenom in od takrat ne ve nič več zanj.

Primorske novice.

Smrtna kosa. Umrla sta v Malovšah pri Črničah posestnika in gostilničarja iz Dolge njive pod Sv. Goro, Alojzij in Franciška Poberaj, begunca. Gospodinja je dalje časa bolehal, gospodar Alojzij pa je prišel zvečer iz dela domov, obšla ga je slabost in je izdihnil. Dobre pol ure za njim mu je sledila njegova žena v večnost. Pač redke tragedije slučaj. N. v m. p.!

Ij Obletnica padca Gorice je bila včeraj. V teku 12 mesecev si Italijani svojega stališča niso mogli tako utrditi, da bi bili neomejeni gospodarji Gorice. Bog z našimi junaki, da se to nikdar ne zgodi in da skoro pride čas, ko nad Gorico zopet zavihra čestita avstrijska zastava.

Skupno število šolskih otrok na slovenskih ljudskih šolah v Trstu (125 razredov) je naslednje: 1968 (CMD) + 2658 (občinske šole v spodnji okolici) + 2008 (občinske šole v zgornji okolici), torej 6634 otrok (3178 dečkov in 3456 deklic) in od teh 6616 Slovencev.

Razpisana je do 20. sept. 1917 ustanova Blaža Rjavca. Pravico do nje imajo učenci sorodnikov in učenci iz župnij Batuje in Šempas. Prošnje je vložiti pri c. kr. namestništvu v Trstu.

Županstvo občine Renče, točasno v St. Vidu nad Ljubljano, z ozirom na razna vprašanja glede razdelitve denarja, katerega je občina prejela kot na račun odškodnine za koruzo in krompir sporoča, da ta denar, katerega se strankam točasno razpošilja, je samo za tista zemljišča, koja se nahajajo v katastralni občini Renče. Oni občanarji, kateri imajo svoja zemljišča v Bukovici, naj se tozadevno obrnejo na županstvo občine Vrtojba na Verdu pri Vrhniki. V svrhu, da se jim zamore odplosati denar, naj se posestniki, oziroma zastopniki gospodarjev hiš, štev. 114, 134, 151, 188, 144, 219, 249, 349, 377, 289, 307 in 178 v Renčah, nadalje Cotic Franciška, bivajoča v hiši št. 68 in Povodnik Jernej, stanujoč v hiši št. 363 v Renčah.

Ob zračnem napadu na Pulj v nočeh 3. in 4. t. m. je bil med drugimi ubit sin odličnega Hrvata Gezzana. Izmed hiš je zračni pritisk poškodoval tudi hišo Lacka Križa.

Smrtna kosa. Po kratki bolezni je umrla včeraj, dne 8. t. m., v ljubljanski bolnišnici soproga nadučitelja iz Kronberga pri Gorici gospa Karolina Vilhar. Pokojnica je bila doma iz Velikih Žabelj. Z družino je bivala kot pregnanka v Ljubljani. Pogreb se vrši jutri, v petek, dne 10. t. m. ob pol 2. popoldne iz mrtvašnice deželne bolnišnice. N. p. v m. Spoštovani družini naše sožalje!

Vestí o naših v Italiji. Fran Trpin iz St. Ferjane, sedaj interniran v Italiji, je pisal Josipu Maraž, da mu gre tako, kakor ne bi bil nikoli mislil. »Četudi nisem na Dvoru,« tako piše, »me sreča vendar ni zapustila. Kje so pa moji bratje? Rad bi jim pisal, a nimam naslova. V upanju na srečno svidenje pošiljam vsem rojakom domači pozdrav. Franc Trpin, internato, Marsala — Sicilia, Italia.« — Iz Italije sta se oglasili internirani družini Kragelj (Šiškarji) in Vogrič iz Srednjega. Nastanjeni so: Cordenons, Pordenone, prov. Udine. Vogrič išče svojega sina Jožefa, ki je služil pri 33. art. reg., bat. 6. Kdor bi kaj vedel o njem, se prosí, da sporoči na naslov: Marija Kragelj, Pečine, p. Slap ob Idriji, Tolminsko.

Vojak Ludovik Jančič nam je poslal svoj naslov. Dobi se ga v uredništvu.

Dr. A. Novačan se nahaja v Mariboru, Blumengasse 23, II. nadstropje.

Ljubljanske novice.

Ij Oporni večer v deželnem gledališču. Jutri v petek ob pol 9. uri zvečer gostujeta v dežel. gledališču v Ljubljani člana kralj. hrvatske opere iz Zagreba: primadona Slovenka gđ. Mira Korošec in bariton tržaški Slovenec g. Robert Primožič. Spored koncerta: I. del: Leoncavallo: Prolog iz opere »Bajazzo«, poje g. Robert Primožič. — Slovenske pesmi, poje gđ. Mira Korošec. — Mayerbeer: »Dinorah«, romanca, poje g. Robert Primožič. — Zajc: Dvospev iz opere »Zrinjski«, pojeta gđ. Mira Korošec in g. Robert Primožič. — II. del: Puccini: Romanca iz opere »Tosca«, poje g. Robert Primožič. — Saint-Saens: arija iz opere Samson in Dalila, poje gđ. Mira Korošec. — Čajkovski: arija iz opere »Pikova dama«, poje g. Robert Primožič. — Čajkovski: arija »Tatjana« iz »Onjegin«, poje gđ. Mira Korošec. — Zajc: romanca iz opere »Zrinjski«, poje g. Robert Primožič. — Vstopnice se dobivajo danes do 8. ure zvečer pri blagajni v dež. gledališču in jutri v petek od 10. do 12. ure in od 4. do pol 9. ure zvečer.

Ij Vojaški oblasti na uho. Prejšnji teden so sneli že zvonove iz nekaterih ljubljanskih stolpov. Ti zvonovi — nekateri razbiti — sedaj leže ob stolpu na trgu. Tako na primer so na Sv. Jakoba trgu že 6 dni zvonovi. Otroci tolčejo po njih, od razbitih kršajo cele kose in kradejo. Kdo povrne škodo cerkvam? Ljudje se zgražajo. Naj se zvonove tudi hitro spravi na varno.

Ij Pokopali so včeraj popoldne najstarejšo hčerko gospoda občin. svetnika in hišnega posestnika J. Šerjaka, gosposodično Julko Šerjakovo, kontoristinja tvrdke Ant. Krisper. Dolga, zelo mučna bolezen jo je v najlepši dobi 20 let odvzela skrbnim staršem. Veličasten pogreb je pričal, kako ljubezen je uživala pokojnica med koleginjami in součenkami. Svetila jej večna luč! Velecenjeni rodbini naše iskreno sožalje!

Ij Razdelitev čebule na uradniške karte. V petek, dne 10. avgusta bo mestna aprovizacija ljubljanska iz svojega skladišča v cerkvi sv. Jožefa oddajala na izkaznice uradniških skupin čebulo po 40 vin. kilogram. Določa se naslednji red: od 2. do 3. popoldne 1. skupina, od 3. do pol 4. II. skupina, od pol 4. do 4. III. skupina, od 4. do pol 5. IV. skupina. Na vsako osebo odpade po pol kilograma, nobena družina pa ne dobi več kot 5 kilogramov čebule. Pripraviti je drobiž.

Gospodarske beležke.

Žetev kopriv. Koprive so se v teka-tilni in papirni industriji izvrstno obnesle; ravno tako so se izkazale kot hrana in krma. Skrbeti treba, da se tudi letos pobere in izkoristijo vse koprive, ki rasto po grobljah, mejah itd. S pobiranjem se mora nemudoma začeti, in sicer se morajo koprive žeti, ne pa ruvati. Prva skrb bodi, da se koprive ne puste sveže na kupu, marveč da se na redko raztrosijo in dodobra posuše, ker drugače zelo rade plesne. Suhim koprivam naj se osmuče listje, ki je izvrstna krma za vse domače živali; s tem se prihrani nekaj prevoznih stroškov. Suho koprivno steblo, ki naj se odda v industrijske svrhe, se plačuje po 14 K za 100 kg (osmukano ali z listjem); suho koprivno listje pa po 16 K za 100 kg.

Naročite „Slovenca.“

Nov križev pol.

Sv. Petra cerkev v Ljubljani je do-bila te dni nov križev pot. — Poglavitna stvar pri križevem potu so blagoslovljeni križi. Vajeni smo bili prave križe imeti za postranski dekor, za nevažno okrasje, ki se je vrh okvirja pri-trajalo, kar je celo skupino velikokrat bolj motilo kot krasilo. Z veseljem smo opazili, da je arhitekt g. poročnik Vurnik, ki je okvir risal, poizkusil križ umetniški akcentuirati, ga kot najvažnejši predmet na križevem potu dobro poudariti, tako da bi bil opazovalec prisiljen križu več pozornosti posvečati. S tem seveda še ni rečeno, da bi križa ne bilo mogoče še bolj poudariti — arhitekt sam trdi, da bi ga bil moral še veliko bolj, in sam pred seboj se s tem opravičuje, da je to eno njegovih prvih mladostnih del — vendar moramo reči, da je vprašanje križa v tem slučaju tako dobro rešeno, kakor doslej še nismo videli. Okvir sam je čisto preprost: štiri, primeroma tenke, nekoliko poglobljene svetlorumeno barvane stene, ki jih na zunanjih stranicah oklepajo zlati, svetlolilni, močno stilizirani, debe-

li lotovi listi, ali če raje hočeš: s poprečnimi žlebiči dekorirana, na spodnji strani ob žlebu nazobčana blazina. Vrh okvirja se ta dekor izgublja za originalno stiliziranimi perutnicami dveh angelskih glav, iznad njiju se pa razvije tričetrtkrožna vdolbina, okrašena na zunanem in notranjem robu s pozlačenimi kroglicami. V to vdolbino je na temnovišnjevo dno postavljen širok rjav križ, ki se mu omenjeni angelski glavici klanjata in ga adorirata.

Arhitekt je hkrati varoval slikarja; ozki sprednji pas z notranjima stranicama je svetlo rumenkast, le ozek žlebič v globini ob sliki je zlat, toda ker ga visoke stene obsenčijo, nevtravno učinkuje (terra siena). Če bi bile pa stene zlate, svetloslikane, bi barve mestoma lahko popolnoma ubile. Sploh je v okvirjih v kar moč preprosti obliki nakupljena silna moč, delo je tako zaočkreno, tako enotno in tako silno, da ne moremo drugega, kakor prevzeti kritiko, ki jo je izrekel eden naših odličnejših umetnostnih zgodovinarjev z besedo: Vsak okvir zase je umetnina.

Slikal je prizore g. c. kr. profesor Anton Koželj. Delo ni kopija, ni posnetek, kar se je pri nas tudi za največje cerkve redno dogajalo, ampak samostojno zasnovano; marsikako dobro misel je slikar dobil v vizijah blažene Katarine Emmerich. Tako n. pr. Simon do devete postaje pomaga Jezusu križ nositi, pa vselej v drugačnem položaju. Nečemo sicer trditi, da ta misel nikjer ne uide k Führichu, Feuersteinu... sicer so pa še večjim mojstrom različni predhodniki pot utirali. — Najboljša med vsem bo pač zadnja postaja, prinesel jo je v reprodukciji svojčas tudi »Ljubitelj krščanske umetnosti« in jo pohvalno omenjal. Najboljši Kristusov obraz bo morda na XIII. post.; na XI. in X. nam Kristus zlasti glede anatomije ne ugaja tako zelo; splošno je pa župljanom Kristus menda najbolj všeč, zlasti ker je vsled bele halje tako viden. Zelo ljubeč je na V. postaji fantek, ki nosi nadpis za Jezusov križ, morebiti sploh najboljša figura; pravi farizej, len hinevec, je rdečelični debeluh X. postaje, dobro učinkuje rimska palača z belega marmorja v ozadju I. postaje itd. Skoda, da ni kronogram na isti postaji slikan kot vdolbina; kakor je sedaj, nekoliko preveč vsiljivo iz slike vun tišči; glasi se: Za Časa strašne stiske tebi, o trpeči KraLi Daré MirV proseč žVpLlanI. — Če omenimo še to, da so postaje, kjer prevladujejo ženske, v celoti skoraj boljše komponirane, nego ostale, smo krof. Koželjevo delo dovolj jasno označili.

Tipi niso historično-judovski, čeprav historično orientalski odteti, ampak obrabi izdajajo naše poštene Kranjce, tudi birci in rabeljni, ki jih je bolj poza kot resnična neusmiljenost, ne morejo svoje kranjske mirne krvi zamajati. Stotnik XII. postaje n. pr., ki se v svoji izrazitosti kot slikarsko delo dviga visoko nad povprečni nivo, je naš možakar, prav tako Simon, Veronika s hčerko in drugih vse polno.

Profesor Koželj nam je že davno znan kot spreten risar in plodovit ilustrator (Mohorjeva družba, vojne razglednice) in kot tak se je tudi tu pokazal, dasi nam ne vselej enaka anatomija razodeva, da ni vsega po naravi prestudiral, česar glede na plačilo — 200 K za eno postajo — tudi ni moč zahtevati. Za tako nizek honorar more delati le mož, ki ima že drugod zagotovljeno existenco. Kljub vsemu slike v notranji sili in moči duha, tiste sile in moči, ki je v okvirjih vtelesena, seveda ne dosežajo, vendar pa bodo v naši kulturni zgodovini važen dokument umetnostnega teženja sedanje dobe.

Okvirje je izdelal spretno podobar Fr. Pengov v Ljubljani; le angelskima glavicama bi želeli nekoliko več voljnosti in mehko.

Pričujoči križev pot je zlasti v okvirjih vnovič pokazal, kako malo srečno je bila cerkev po potresu prenovljena. Modro je umetnik ravnal, da je pri kompoziciji okvirjev gledal na bodočnost cerkve in jih ni v barvi harmoniziral po sedanjih mrtvih stenah, mračnem stebrovju, težkih obokih stranskih ladij in v starosti zapepelelih oltarjih, ampak po jasni svetlobi, ki se bo — čim se to prej zgodi, tembolje bo — v prenovljeni cerkvi veselo igrala med svetlimi stenami, kakor zrak v poletni vročini se svetlikajoč plavala pod lahnimi oboki in v lahnem trepetu objemala v svežih barvah in v živem zlatu blesteče oltarje. To je po potresu eden — sicer redkih — jako srečnih korakov pri prenavljanju šempeterske cerkve.

Sv. Ane dan smo hkrati imeli priliko opazovati novo, sicer jako majhno, toda zelo ljubko podobo sv. Ane.

Slikala jo je gospa Helena Vurnik v Radovljici. Jako dobro je zadeto v obrazu sv. Ane sveto materinstvo, tista nežna skrb in miloba Bogu udane matere. Marija je ljubeč otrok, popolnoma naiven, ki v svetem začudenju, presečen nad lepoto božjo, posluša pouk ljube matere. — Tehnično razveseljujejo opazovalca polne, gorke barve, nič manj pa teženje, da se s čim manjšimi sredstvi čim večji efekt doseže. Tako n. pr. potrebuje slikarica za en predmet pogosto dve barvi (eno za svetlobo, drugo za senco), kadar je pa treba, pa zopet vso pestrost palete na sliko prenasa (primeri orientalsko bujno pokrivalo sv. Ane). Če se bo umetnica v tej versko poglobljeni, tehnično jasni in srcu našega naroda tako razumljivi smeri razvijala, smo upravičeni pričakovati, da nam bo polje naše upodabljanje umetnosti od njene roke obdelano, še mnogo bogatih sadov obrodilo. F. K.

Pri slabostih in bolečinah v glavi, omotici, šumenju v ušesih, tišanju v prsih, udarjanju srca, kar povzročuje večinoma zaprtje, odstrani naravna »Franc-Josef« grenčica naglo in brez bolečin vzroke motenja prebave in povzroči, da zanesljivo zgine vretje.

Samostojna, razumna prodajalka, srednje starosti s kavcijo se sodeluje za trgovino z modnim blagom za gospode. Ponudbe pod »samostojna« na upravo »Slovenca« do konca tega meseca. 1937

150 vagonov krompirja ali sadja

gre v skladišče, ki se z malimi stroški da predelati tudi za vilo. Isto ima in ga odda v našem eventualno proda lastnik An on Maver, hotel VEGA, Ljubljana Spodnja šiška, Celovška cesta št. 26.

Kupim srednje posestvo

z nekoliko njivami, travniki in malo gozda v okraju Kranj. Kdor ima kaj primerne napredaj, naj se oglasi pismeno ali osebno pri

I. Krek, Stara loka št. 83, pri Škofji Loki.

Vojna zoeza kranjskih konzumnih zavodov in konzumnih društev v. z. o. z.
— Ljubljana, Franca Jožefa cesta 5

razpisuje s tem službo

pisarniškega ravnatelja

Reflektanti, ki so povsem trgovsko izobraženi, naj pošljejo svoje oferte na predsedstvo do 15. avgusta. 1948

Prosim, oglejte si predležeče oblike nog, in ne bodete prišli težko do prepričanja, da oblika čevlja ne sme biti poljubna, temveč obliki noge popolnoma prilagoden. Človeške noge niso vse enake oblike, vsaka noga ima svoje posebnosti, in te posebnosti upoštevati je dolžnost vsakega izkušn. veččaka.

Poskusite pri: 2472

Fran Szantner

specialist za ortopedična in anatomska obuvanja

Ljubljana, Selenburgova ul. 4.

Sprejmejo se

delavci

za izdelovanje cementnih strešnikov proti dobremu zaslužku; sprejmejo se tudi taki, ki niso še vajeni in bi se hoteli privaditi, pri tvornici cementnih izdelkov, Anton Cihlař, Ljubljana, Dunajska cesta 67. 1946

Čebula-česenj

Makovske-ogrske pokrajine veleprima kakovost, dobro dozorel, trpežen za zimsko meseco, odaja in razpošilja v vsaki množini od 100 kg dalje (prevoz prost tudi razven Kranjske dežele) na trgovce, zavode in bolnice, takoj ter v teku meseca avgusta po v primeru od strani ogrske vlade določenih maksimalnih cenah, prosto Ljubljana, solidno kalkulirano v vrečah po 50 kg, franko vreče, veletrgovina Iv. A. Hartmanna n. sl. Aug. Tomažič, Ljubljana. 1942

Amerikanski kosilni stroj

„Cromik“

enovprežen, kosi 3 1/2 čevlja na široko, 1 rezerv. nož, skoro nov, se prodaja radi premenjenih razmer. Cena od železnice Spital-Milštadsko jezero K 600.—

Vprašanja na:

Jan. Rieder, Milštat, Koroško.

Izobražen trgovec

sprejme za čas vojne zaupno mesto kot poslovodja, blagajnik ali primerno. — Kavcija na razpolago. — Prijazne ponudbe pod »Najboljše reference« na upravnštvo »Slovenca«.

Zahvala.

Za obile dokaze iskrenega sočutja, ki so nam došli povodom prerane izgube naše srčno, nad vse ljubljene hčerke in sestrice, oziroma nečakinje, gospodične

Julči Šerjak

kontoristinja tvrdke Ant. Krisper

izrekamo tem potom našo najprisrčnejšo, globoko čutečo zahvalo.

Osobito pa se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znanec, prečast, gg. župniku Janko Barletu ter kanoniku I. Sušniku za tolažeče obiske in tolažilne besede med dolgo boleznijo, in mestnemu katehetu A. Čadež-u za udeležbo pogreba; iskrena zahvala bodi dalje volec gospodičinam učiteljicam, sošolkam in kolegijam ter vsem, ki so preblando rajno mnogokrat obiskale v njeni dolgi bolezni, jo tolažile in ji lajšale bolelost, čislani tvrdki Ant. Krisper, volecenj, osobju tvrdke Ant. Krisper, ki se je v teh resnih časih izvanredno žrtvovala, šentjakovski Marijini družbi za spremstvo ter krasne darovane vence, vsem gospicam za prekrasne darovane šopke, gosp. M. Franzl za darovane cvetlice, posebno še belo oblečenim gospicam, ki so s cvetjem in šopki spremile rajno na zadnji poti, ter cenjenemu občinstvu za obilno spremstvo k zadnjemu počitku naše nepozabne hčerke.

LJUBLJANA, dne 9. avgusta 1917.

Globoko žalujoča rodbina J. Šerjakova.

Kostanjeve in bukove hlode

kupi vsako množino franko vagon

Strojilna tovarna SAMSA & Co v Ljubljani.

Vpoštevajo se le pismene ponudbe z navedbo cen.

136

Zahvala.

Vsem, ki so našo preljubo rajnico

Lucijo Detela

v njeni mučni boleznijo tolažili, ki so ob njeni prerani smrti z nami žalovali, ki so jo spremili k zadnjemu počitku in ji s cvetjem okitili krsto in grob, izrekamo najprisrčnejšo zahvalo.

V LJUBLJANI, dne 8. avgusta 1917.

Globoko žalujoči ostali.